

การวิเคราะห์ระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม

การแบ่งส่วนราชการของกรมสรรพากร

กรมสรรพากรมีหน่วยงานต่าง ๆ ทำหน้าที่จัดเก็บภาษีอากร ในความรับผิดชอบของกรมสรรพากรอยู่ทั่วประเทศ จึงมีการแบ่งส่วนราชการกรมสรรพากรออกเป็น

1. ราชการบริหารส่วนกลาง ประกอบด้วย

1.1. กองต่าง ๆ ในส่วนกลางกรมสรรพากร 17 กอง มีหน้าที่และความรับผิดชอบ แยกออกตามลักษณะงานในหน้าที่ จำแนกตามสายงานได้ ดังนี้

1.1.1. สายกรรมวิธีและปฏิบัติการ มี 4 กอง

- กองปฏิบัติการ
- กองภาษีหัก ณ ที่จ่ายและคืนภาษี
- กองกรรมวิธีแบบแสดงรายการภาษี
- กองบริหารงานกรรมวิธีแบบแสดงรายการภาษี

1.1.2. สายปราบปราม มี 4 กอง

- กองตรวจภาษีอากร
- กองสืบสวนและประมวลหลักฐาน
- กองบริหารงานตรวจภาษีอากร
- กองบริการงานเร่งรัดภาษีอากรค้าง

1.1.3. สายกฎหมาย มี 3 กอง

- กองกฎหมายและระเบียบ
- กองอุทธรณ์ภาษีอากร
- กองคดีภาษีอากร

1.1.4. สายนโยบายและบริการ มี 6 กอง

- สำนักงานเลขานุการกรม
- กองนโยบายและแผน
- กองการเจ้าหน้าที่
- กองคลัง
- กองอากรและพัสดุ
- กองฝึกอบรม

นอกจากกองต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นแล้ว ในส่วนกลางกรมสรรพากรยังมีคณะผู้ตรวจราชการกรมสรรพากรอีก 2 คณะ และงานตรวจสอบภายใน ซึ่งขึ้นตรงต่ออธิบดีกรมสรรพากร

1.2. สำนักงานสรรพากรเขต 9 เขต

1.2.1. สำนักงานเขตสรรพากรเขต 1

ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของสรรพากรจังหวัด กรุงเทพมหานคร, พระนครศรีอยุธยา, ลพบุรี, ชัยนาท, สิงห์บุรี, อ่างทอง, สระบุรี, ปทุมธานี และ นนทบุรี

1.2.2. สำนักงานเขตสรรพากรเขต 2

ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของสรรพากรจังหวัด ชลบุรี, ฉะเชิงเทรา, นครนายก, ปราจีนบุรี, ระยอง, ตราด, จันทบุรี, สมุทรปราการ และ สระแก้ว

1.2.3. สำนักงานเขตสรรพากรเขต 3

ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของสรรพากรจังหวัด นครราชสีมา, ชัยภูมิ, บุรีรัมย์, สุรินทร์, ศรีสะเกษ, ยโสธร, อุบลราชธานี และ อำนาจเจริญ

1.2.4. สำนักงานเขตสรรพากรเขต 4

ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของสรรพากรจังหวัด อุตรดิตถ์, หนองคาย, เลย, สกลนคร, นครพนม, ขอนแก่น, มหาสารคาม, ร้อยเอ็ด, กาฬสินธุ์, มุกดาหาร และ หนองบัวลำภู

1.2.5. สำนักงานเขตสรรพากรเขต 5

ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของสรรพากรจังหวัด เชียงใหม่, ลำปาง, แม่ฮ่องสอน, เชียงราย, น่าน, ลำพูน, แพร่ และ พะเยา

1.2.6. สำนักงานเขตสรรพากรเขต 6

ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของสรรพากรจังหวัด พิษณุโลก, อุตรดิตถ์, สุโขทัย, ตาก, อุทัยธานี, กำแพงเพชร, พิจิตร, เพชรบูรณ์ และ นครสวรรค์

1.2.7. สำนักงานเขตสรรพากรเขต 7

ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของสรรพากรจังหวัดนครปฐม, สุพรรณบุรี, กาญจนบุรี, ราชบุรี, เพชรบุรี, สมุทรสาคร, สมุทรสงคราม และ ประจวบคีรีขันธ์

1.2.8. สำนักงานเขตสรรพากรเขต 8

ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของสรรพากรจังหวัดนครศรีธรรมราช, ชุมพร, สุราษฎร์ธานี, ระนอง, กระบี่, พังงา และ ภูเก็ต

1.2.9. สำนักงานเขตสรรพากรเขต 9

ควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของสรรพากรจังหวัดสงขลา, ตรัง, พัทลุง, ปัตตานี, ยะลา, นราธิวาส และ สตูล

1.3. สำนักงานสรรพากรเขตพื้นที่ (สพท.)

1.3.1. สำนักงานสรรพากรเขตพื้นที่ 1

รับผิดชอบสรรพากรท้องที่เขตป้อมปราบ, สัมพันธวงศ์ และ พระนคร

1.3.2. สำนักงานสรรพากรเขตพื้นที่ 2

รับผิดชอบสรรพากรท้องที่เขตบางรัก, ยานนาวา และ บางคอแหลม

1.3.3. สำนักงานสรรพากรเขตพื้นที่ 3

รับผิดชอบสรรพากรท้องที่เขตพญาไท, ปทุมวัน และ ราชเทวี

1.3.4. สำนักงานสรรพากรเขตพื้นที่ 4

รับผิดชอบสรรพากรท้องที่เขตบางเขน, บางซื่อ, ดอนเมือง และ จตุจักร

1.3.5. สำนักงานสรรพากรเขตพื้นที่ 5

รับผิดชอบสรรพากรท้องที่เขตห้วยขวาง, ดินแดง, พระโขนง, คลองเตย

และ ประเวศ

1.3.6. สำนักงานสรรพากรเขตพื้นที่ 6

รับผิดชอบสรรพากรท้องที่เขตบางกะปิ, มีนบุรี, หนองจอก, ลาดพร้าว, บึงกุ่ม

และ ลาดกระบัง

1.3.7. สำนักงานสรรพากรเขตพื้นที่ 7

รับผิดชอบสรรพากรท้องที่เขตบางกอกน้อย, บางกอกใหญ่, ตลิ่งชัน,

ภาษีเจริญ, หนองแขม และ บางพลัด

1.3.8. สำนักงานสรรพากรเขตพื้นที่ 8

รับผิดชอบสรรพากรท้องที่เขตคลองสาน, ธนบุรี, ราษฎร์บูรณะ บางขุนเทียน

และ จอมทอง

1.3.9. สำนักงานสรรพากรเขตพื้นที่ 9

รับผิดชอบสรรพากรท้องที่อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี

1.3.10. สำนักงานสรรพากรเขตพื้นที่ 10

รับผิดชอบสรรพากรท้องที่อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

2. ราชการบริหารส่วนภูมิภาค

2.1. สำนักงานสรรพากรจังหวัด

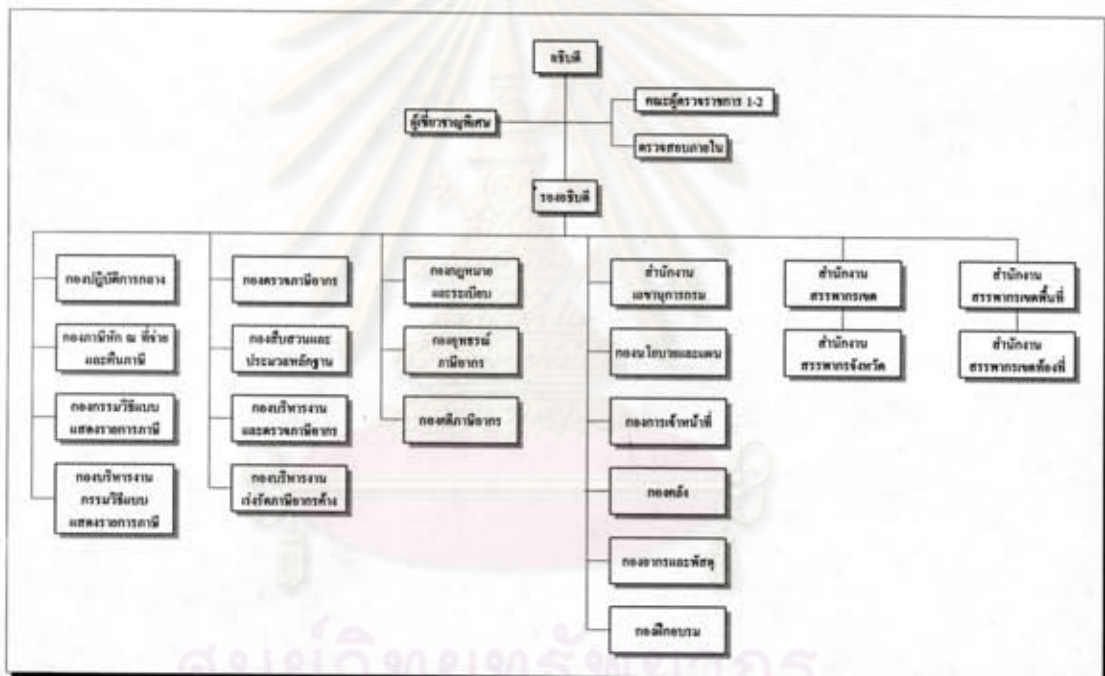
2.1.1. สำนักงานสรรพากรกรุงเทพมหานคร

2.1.2. สำนักงานสรรพากรจังหวัด 75 จังหวัด

2.2. สำนักงานสรรพากรอำเภอ

2.2.1. สำนักงานสรรพากรเขตในกรุงเทพมหานคร 36 เขต

2.2.2. สำนักงานสรรพากรอำเภอและกิ่งอำเภอ 810 อำเภอ

รูปที่ 4.1 การแบ่งส่วนราชการของกรมสรรพากร

รายงานเอกสารของระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม

ในการวิเคราะห์ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มนี้ เน้นถึงขั้นตอนในการนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ผู้เสียภาษีมายื่นแบบตามกฎหมายเกณฑ์ของระบบภาษีมูลค่าเพิ่มตามที่กล่าวไว้ในบทที่ 2 เข้าสู่ระบบเพื่อสร้างเป็นฐานข้อมูล เพื่อนำไปประมวลผลดำเนินงานตามแนวทางของระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม และเพื่อการประยุกต์อื่นต่อไป โดยพิจารณาระบบในรูปแบบของรายงานเอกสารตามแบบต่าง ๆ ที่ใช้ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม ดังนี้

1. แบบคำขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภพ. 01) ดังรูปที่ 4.3 - 4.4
2. แบบคำร้องขอยื่นแบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่มรวมกัน (ภพ. 02) ดังรูปที่ 4.5 - 4.6
3. แบบคำขอรับใบแทนใบทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภพ. 04) ดังรูปที่ 4.7 - 4.8
4. แบบแจ้งการเปลี่ยนแปลงทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภพ. 09) ดังรูปที่ 4.9 - 4.10
5. แบบแจ้งรายการประมาณการการใช้พื้นที่อาคาร (ภพ. 05.1) ดังรูปที่ 4.11 - 4.12
6. แบบแจ้งวันที่ก่อสร้างอาคารเสร็จสมบูรณ์ (ภพ. 05.2) ดังรูปที่ 4.13 - 4.14
7. แบบแจ้งรายการเริ่มใช้อาคาร (ภพ. 05.3) ดังรูปที่ 4.15 - 4.16
8. แบบแจ้งรายการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่อาคาร (ภพ. 05.4) ดังรูปที่ 4.17 - 4.18
9. แบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภพ. 30/ภพ. 31) ดังรูปที่ 4.19 - 4.20
10. แบบนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภพ. 36) ดังรูปที่ 4.21 - 4.22
11. แบบคำร้องขอคืนเงินภาษีอากร (ค. 10) ดังรูปที่ 4.23 - 4.24
12. แบบแจ้งคืนเงินภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภพ. 72/ภพ. 72.1/ค. 20) ดังรูปที่ 4.25 - 4.26
13. แบบแจ้งประเมินภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภพ. 73/ภพ. 73.1/ภพ. 74/ภพ. 74.1/ภพ. 75/ภพ. 75.1) ดังรูปที่ 4.27 - 4.28

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการแสดงสายงานเอกสาร

รูปแบบ	ความหมาย
	แบบ ภ.พ. ต่างๆ
	ขั้นตอนการดำเนินงาน
	รายงานที่ได้จากระบบคอมพิวเตอร์
	การพิจารณาการตัดสินใจ
	เพิ่มเอกสาร
	การนำเอกสารแนบไว้ด้วยกัน
	การเชื่อมต่อทางเดินเอกสาร
	ทางเดินเอกสาร
	ทางเดินข้อมูล
N	การเรียงลำดับตามเลขที่
S	การลงลายมือชื่ออนุมัติ หรือ รับรองความถูกต้อง

ตารางที่ 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการแสดงสายงานเอกสาร

คำอธิบายเพิ่มเติม

- การแก้ไข

เป็นการแก้ไขแบบๆ ที่มีข้อผิดพลาดไม่สามารถเข้าสู่ฐานข้อมูล ให้สามารถเข้าสู่ฐานข้อมูลได้

- การจ่ายเงิน

เป็นการจ่ายเงินตามแบบแจ้งคืนเงินภาษีมูลค่าเพิ่ม ตามที่ผู้เสียภาษีมาขอรับเงิน

- การบันทึกข้อมูล

เป็นการบันทึกข้อมูลของแบบๆ ตามที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนยื่น เป็นทางเข้าของข้อมูลในระบบฐานข้อมูล

- การประมวลผล

เป็นการดำเนินการประมวลผลทางคอมพิวเตอร์

- การพิมพ์เอกสารและเซ็นรับรอง

เป็นการจัดทำเอกสารขึ้นเอง โดยไม่ผ่านระบบฐานข้อมูล และเซ็นรับรองความถูกต้อง เพื่อส่งไปยังผู้ประกอบการจดทะเบียน

- การตรวจสอบ

เป็นการตรวจสอบความถูกต้องในการยื่นแบบๆ ของผู้ประกอบการจดทะเบียน ตามหน้าที่ของแต่ละฝ่าย

- การตรวจผลลัพธ์

เป็นการตรวจสอบว่าข้อมูลของแบบๆ ที่บันทึกเข้าไปสู่ระบบฐานข้อมูลว่าเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลจริง

- การตรวจและเซ็นรับรอง

เป็นการตรวจความถูกต้องของรายงานฯ ที่ได้มาจากระบบ และเซ็นรับรองความถูกต้อง เพื่อส่งไปยังผู้ประกอบการจดทะเบียน

- การตรวจและรับแบบ

เป็นการตรวจสอบความถูกต้องของแบบๆ ตามกฎเกณฑ์การรับแบบของกรมสรรพากร และรับแบบ โดยการลงรายการรับแบบๆ ในสมุดลงทะเบียนรับแบบ นำเลขที่รับจากสมุดลงทะเบียนฯ มากรอกในแบบๆ พร้อมทั้ง สถานที่รับแบบ, วันเดือนปีที่รับแบบ และ ลงชื่อเจ้าหน้าที่รับแบบ

- การรับเงิน

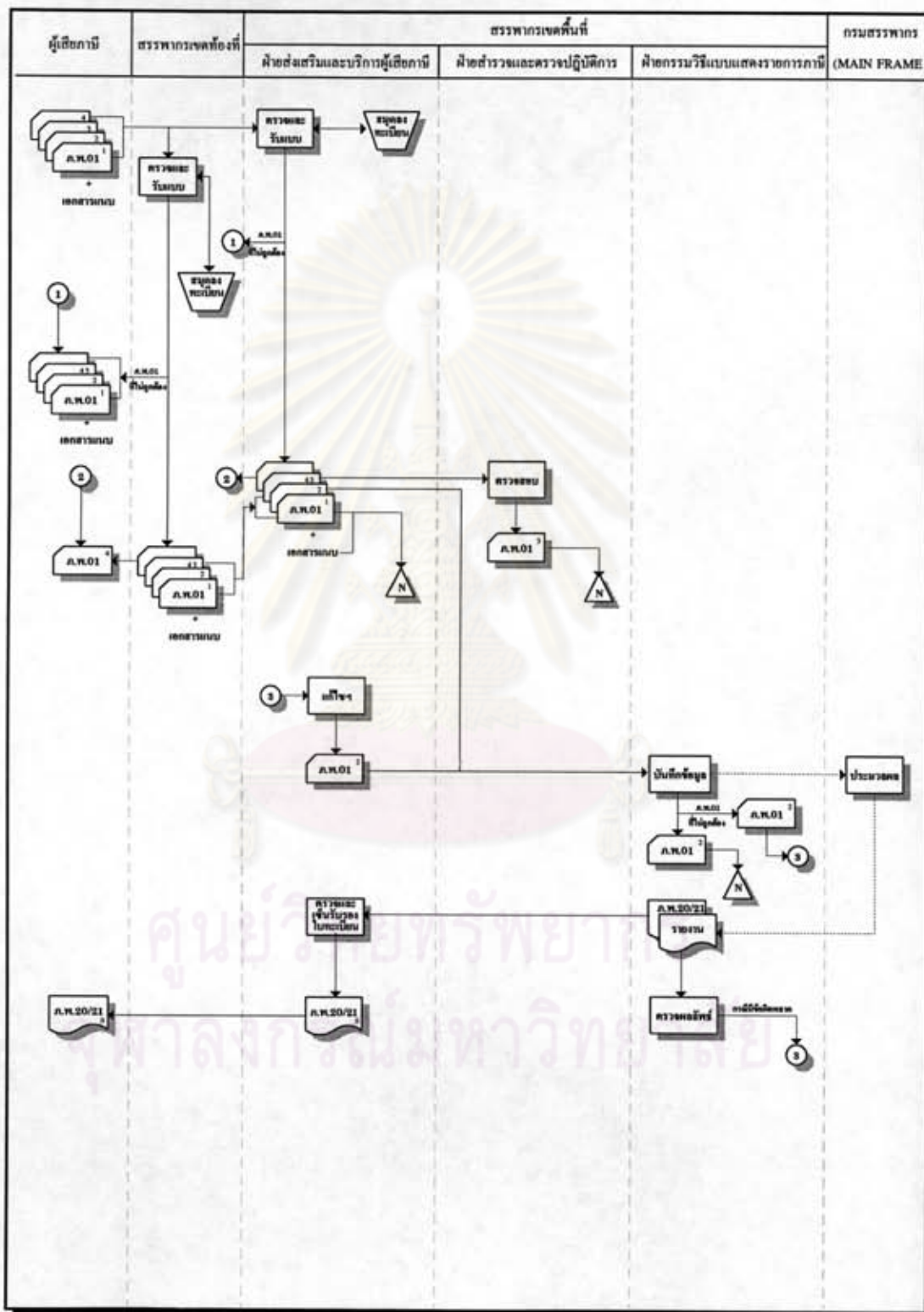
เป็นการรับเงินตามแบบแจ้งการประเมินภาษีมูลค่าเพิ่ม ตามที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนมายื่นชำระ

- การรับแบบ
เป็นการรับแบบฯ โดยการเซ็นรับแบบอย่างเดียว ไม่มีการลงรับในสมุดลงทะเบียน
- การอนุมัติ
เป็นการพิจารณาอนุมัติตามกฎหมายเกณฑ์ของกรมสรรพากร

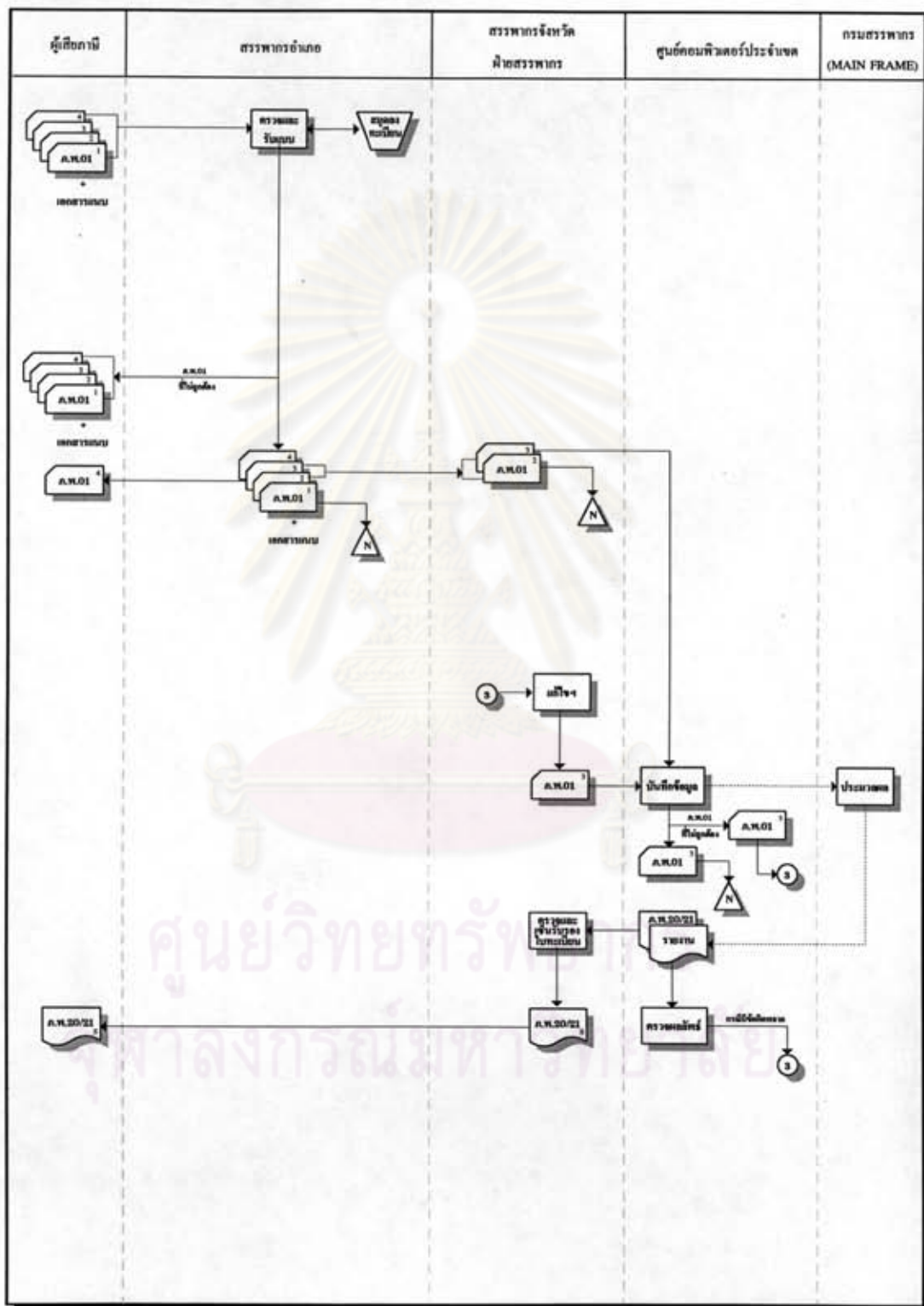
ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายงานเอกสาร : ก.ร.01 แบบคำขอจดทะเบียนพาณิชย์มูลค่าเพิ่ม (เขตกรุงเทพมหานคร)

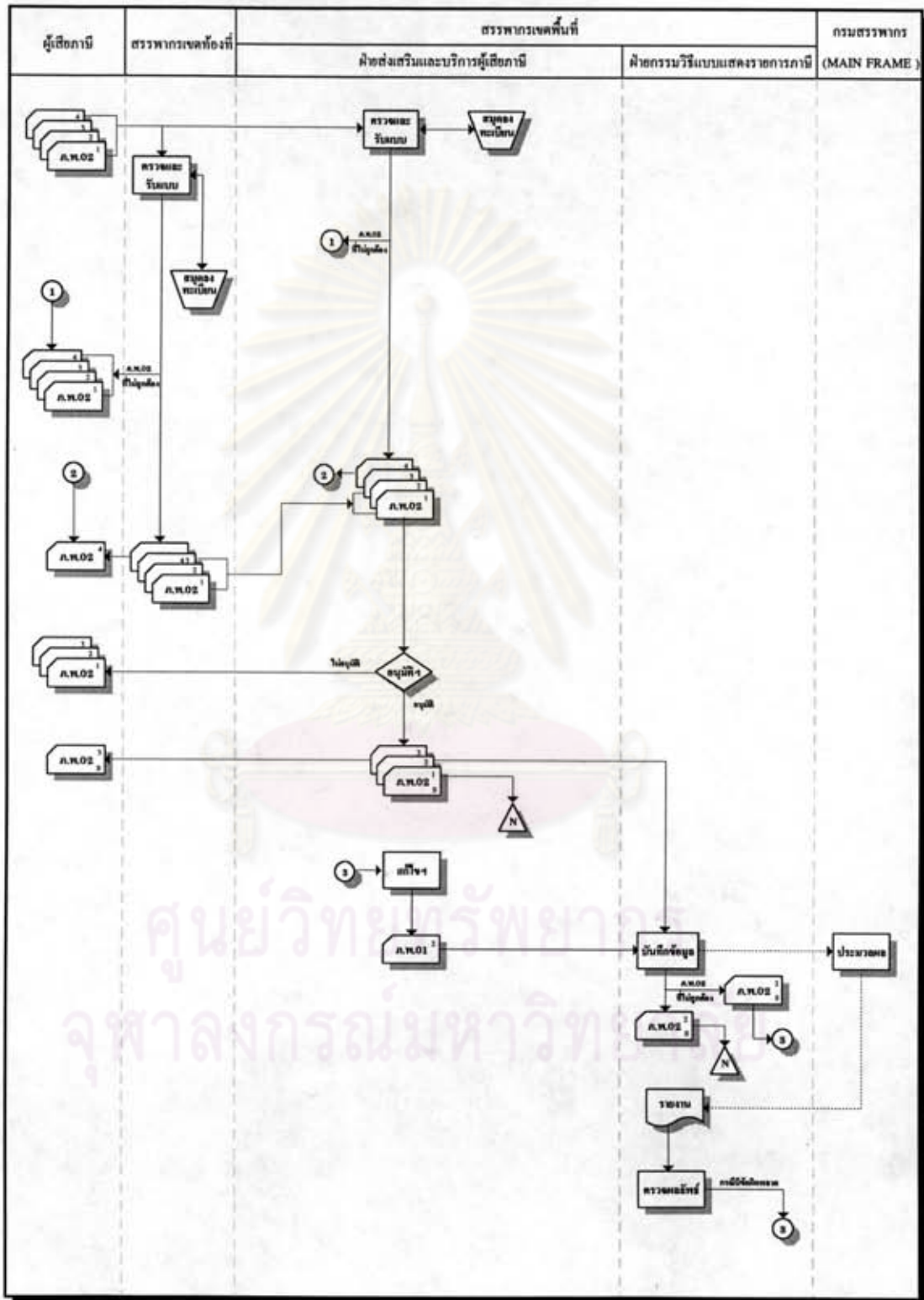
รูปที่ 4.2 สายงานเอกสารของแบบคำขอจดทะเบียนพาณิชย์มูลค่าเพิ่มในเขตกรุงเทพฯ

สายงานเอกสาร : ส.ท.01 แบบคำขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (ในจังหวัดอื่น)

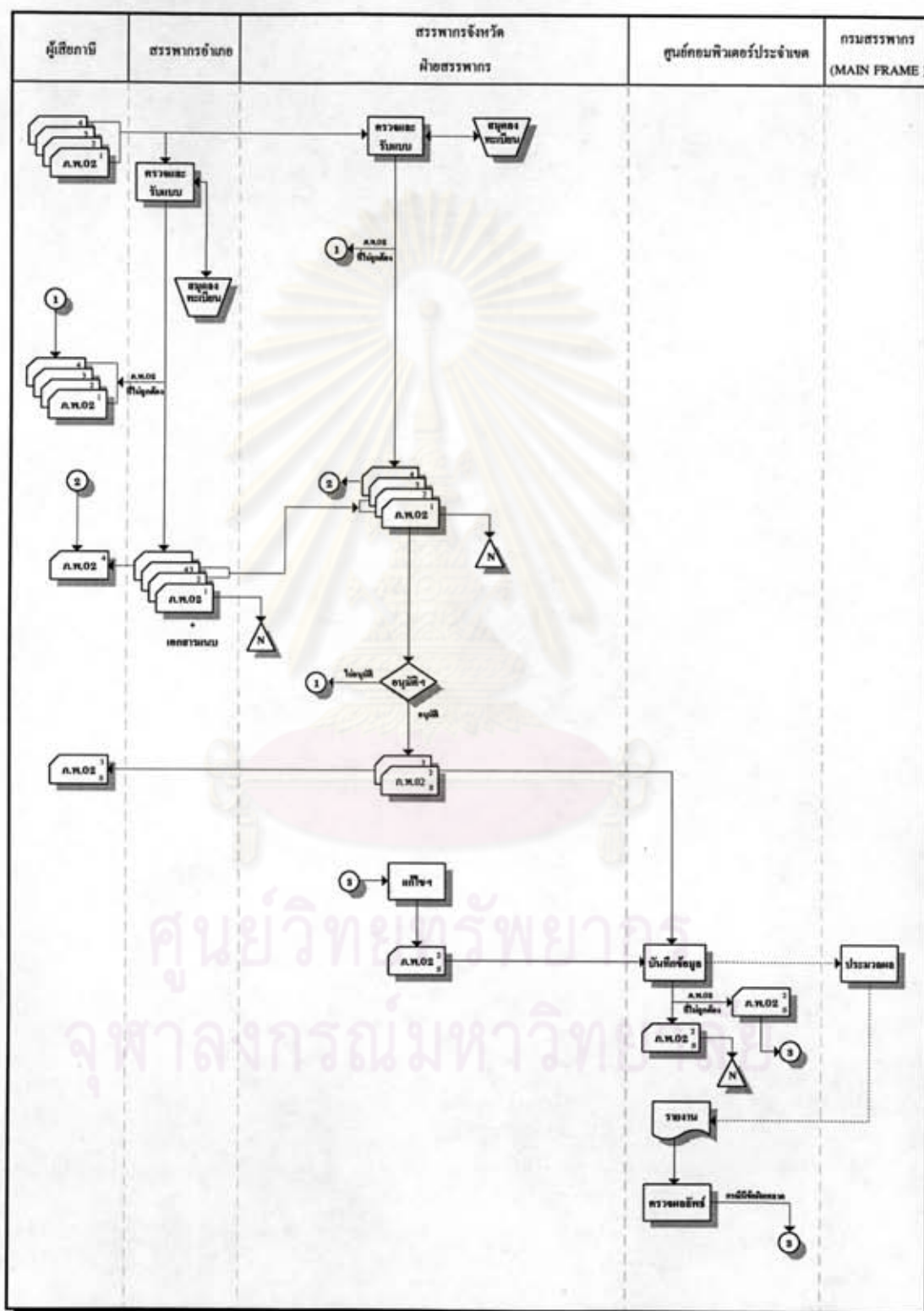
รูปที่ 4.3 สายงานเอกสารของแบบคำขอจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มในจังหวัดอื่น

รายงานเอกสาร : ก.พ.02 แบบคำร้องขอขึ้นแบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่มรวมกัน (เขตกรุงเทพฯ)

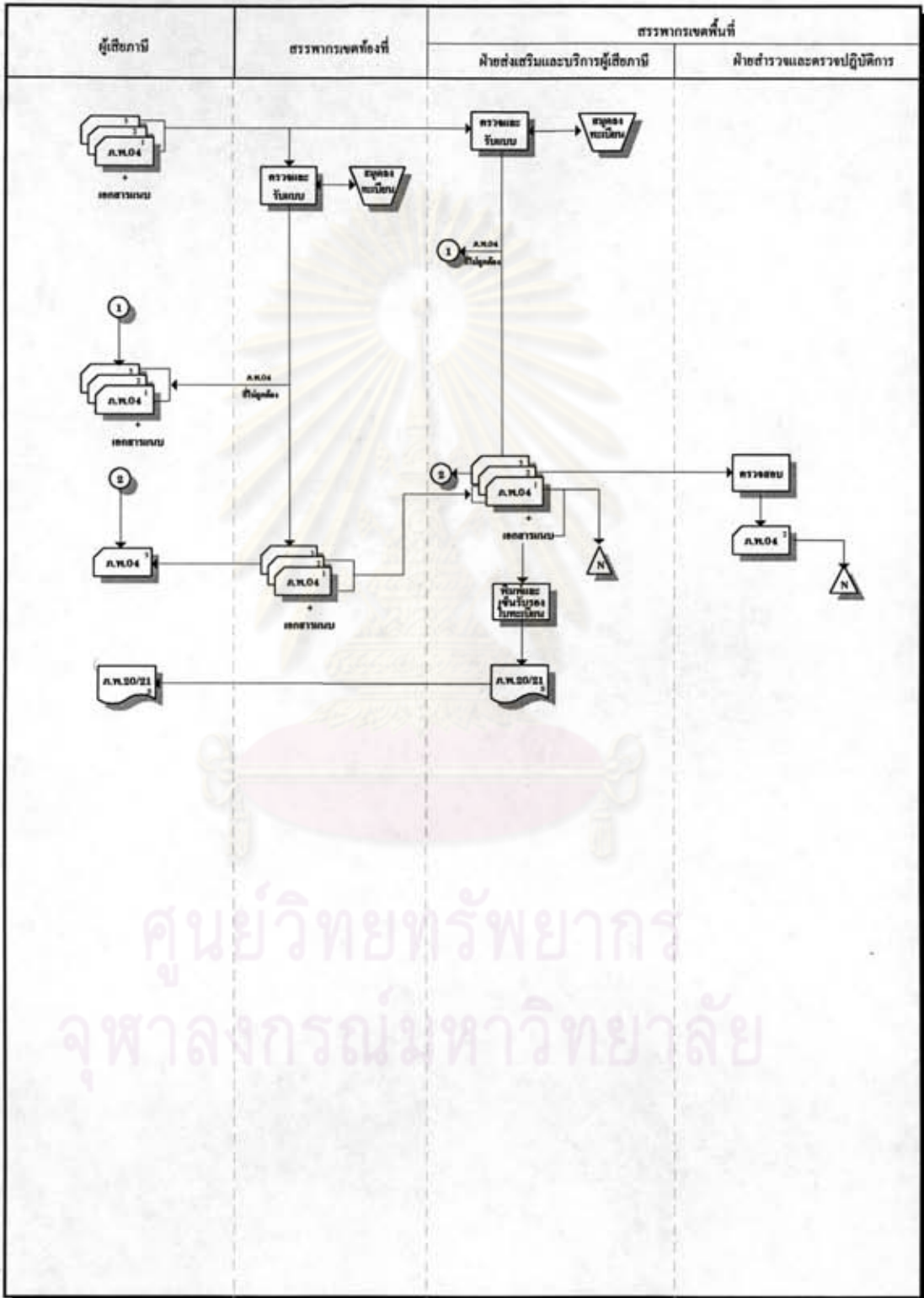
รูปที่ 4.4 สายงานเอกสารของแบบคำร้องขอขึ้นแบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่มรวมกันในเขตกรุงเทพฯ

รายงานเอกสาร : ก.พ.02 แบบคำร้องขอขึ้นแบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่มรวมกัน (ในจังหวัดอื่น)

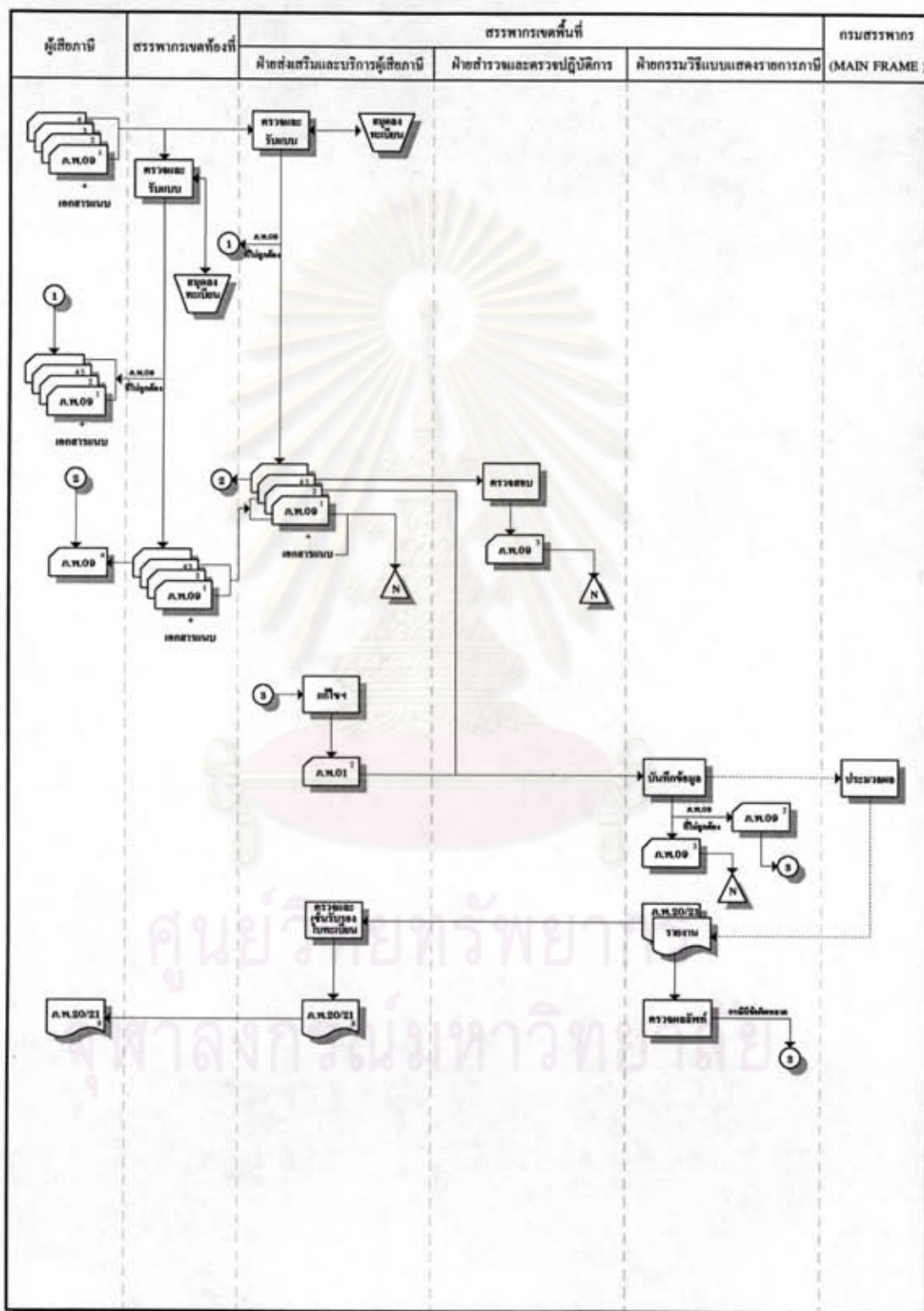
รูปที่ 4.5 รายงานเอกสารของแบบคำร้องขอขึ้นแบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่มรวมกันในจังหวัดอื่น

รายงานเอกสาร : ก.ร.04 ระบบคำขอรับใบแทนใบทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (เขตกรุงเทพมหานคร)

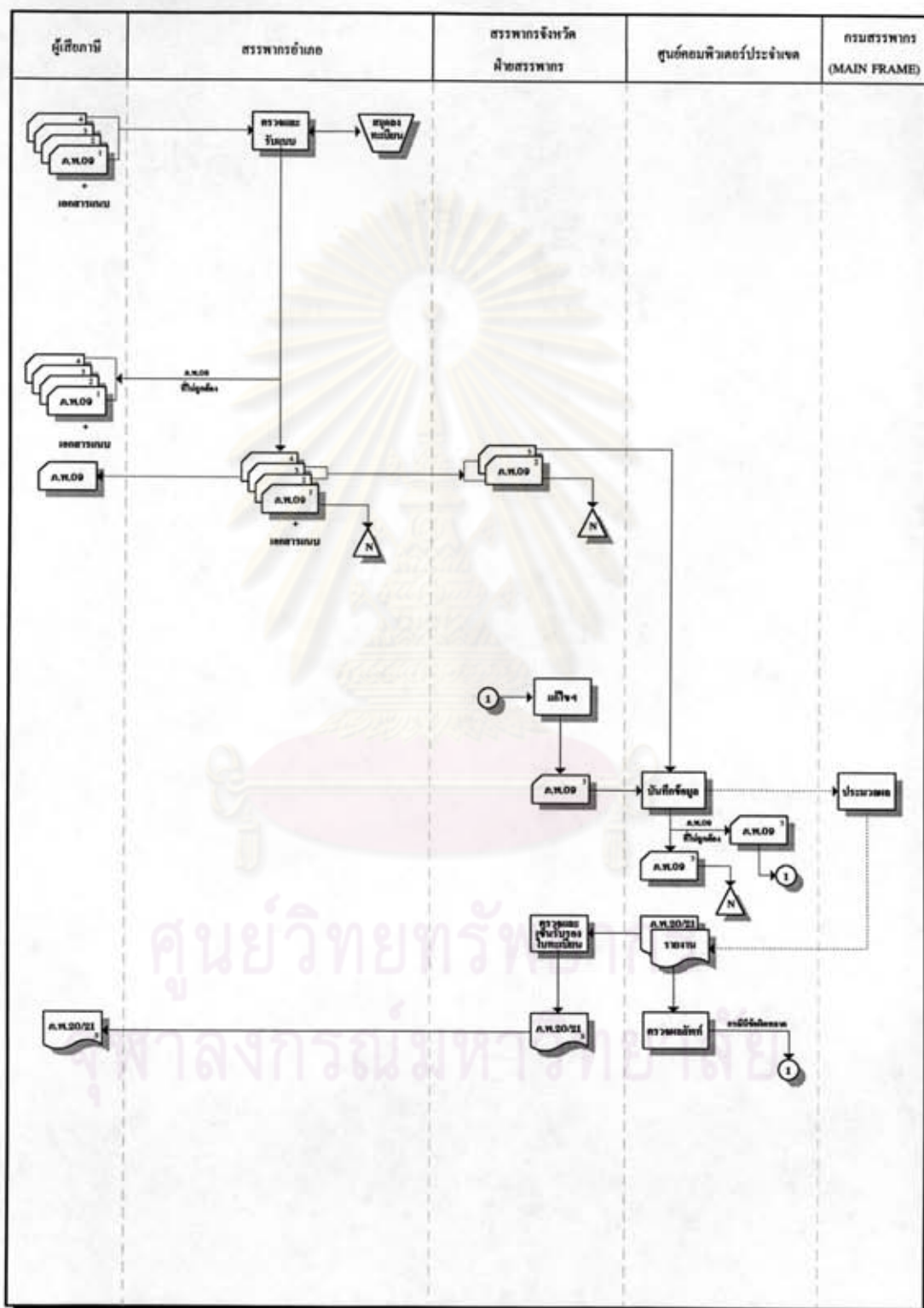
รูปที่ 4.6 รายงานเอกสารของแบบคำขอรับใบแทนใบทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มในเขตกรุงเทพฯ

รายงานเอกสาร : ส.ท.09 แบบแผนผังการเปลี่ยนแปลงทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (เชกกรุงเทพมหานคร)

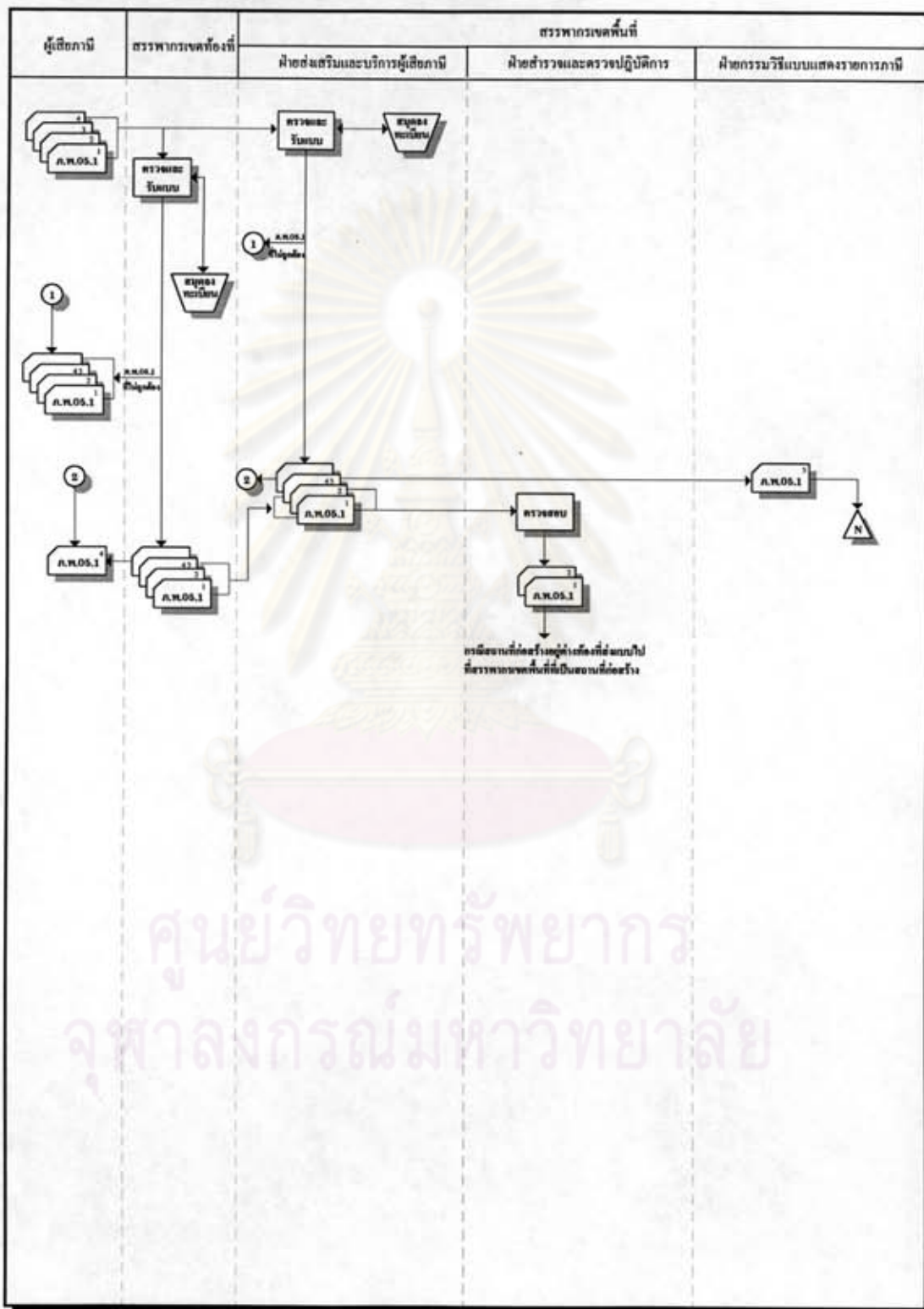
รูปที่ 4.8 สายงานเอกสารของแบบแจ้งการเปลี่ยนแปลงทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มในเขตกรุงเทพฯ

รายงานเอกสาร : ก.ร.09 แบบแจ้งการเปลี่ยนแปลงทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม (ในจังหวัดอื่น)

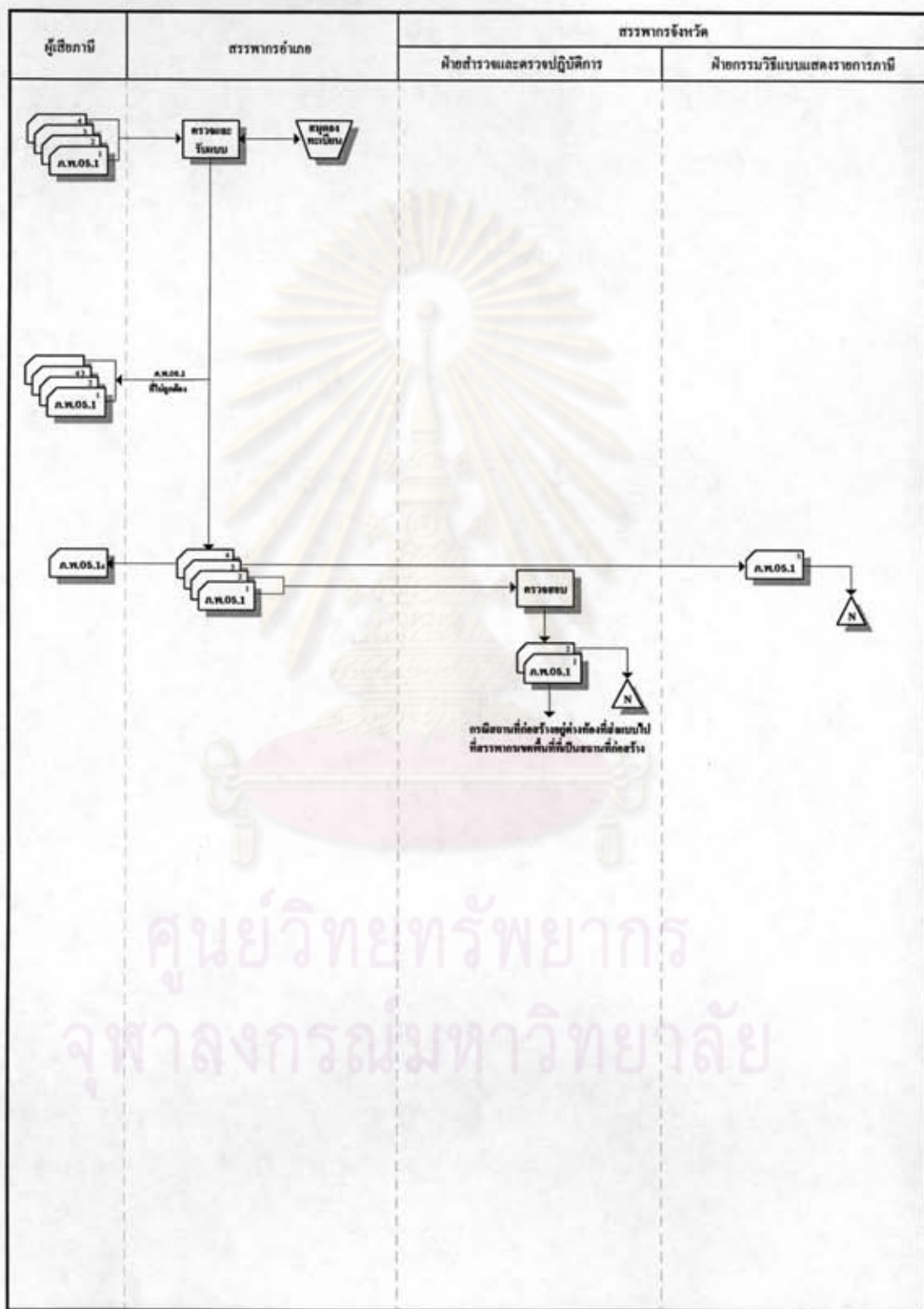
รูปที่ 4.9 สายงานเอกสารของแบบแจ้งการเปลี่ยนแปลงทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มในจังหวัดอื่น

รายงานเอกสาร : อ.พ.05.1 แบบแจ้งรายการประมาณการการใช้พื้นที่อาคาร (เขตกรุงเทพมหานคร)

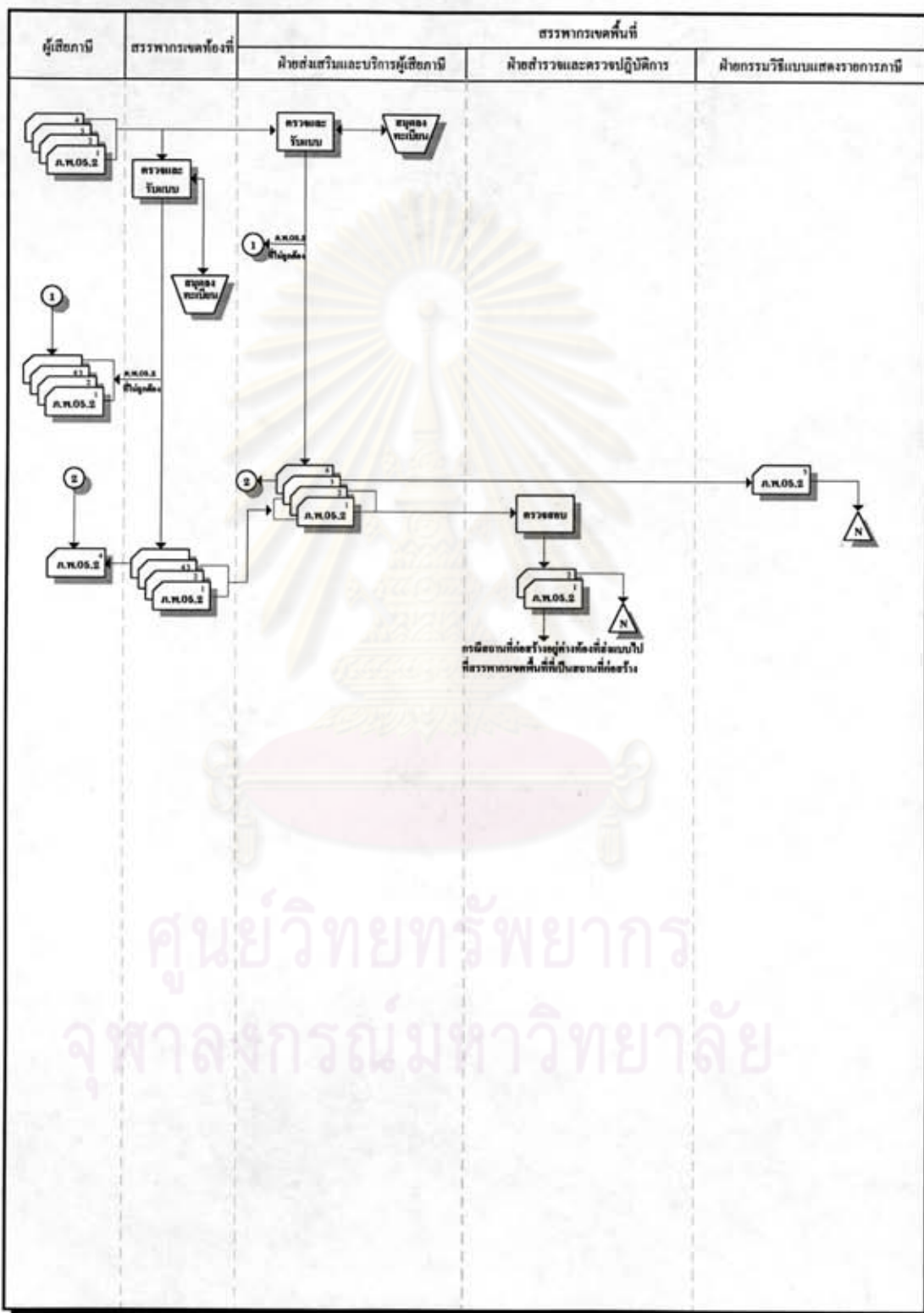
รูปที่ 4.10 สายงานเอกสารของแบบแจ้งรายการประมาณการการใช้พื้นที่อาคารในเขตกรุงเทพฯ

รายงานเอกสาร : ส.ท.05.1 แบบแจ้งรายการประมาณการค่าใช้จ่ายที่อาคาร (ในจังหวัดอื่น)

รูปที่ 4.11 รายงานเอกสารของแบบแจ้งรายการประมาณการค่าใช้จ่ายที่อาคารในจังหวัดอื่น

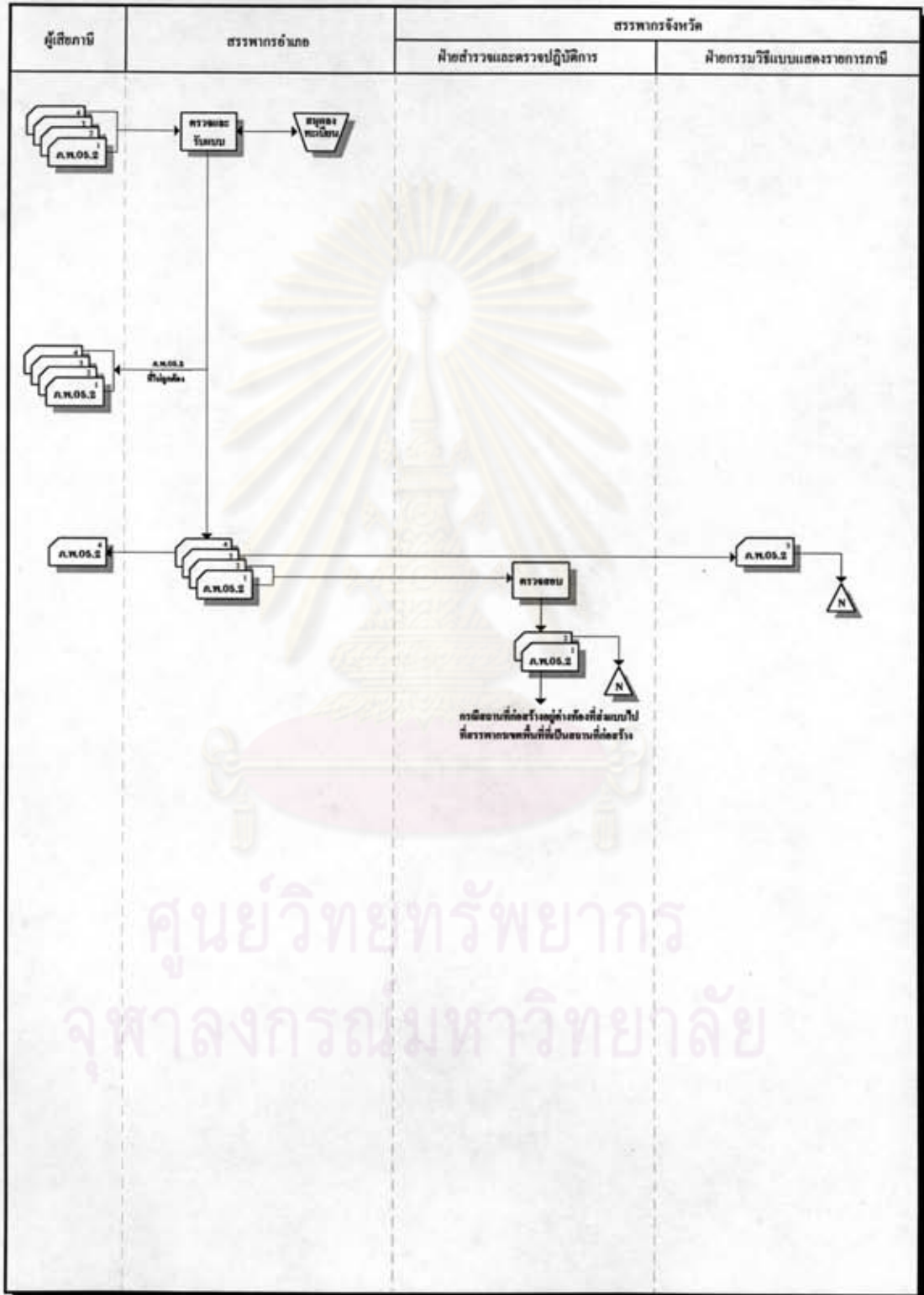
รายงานเอกสาร : ก.พ.05.2 แบบแจ้งร าชการประมาณการค่าใช้จ่ายที่อาคาร (เขตกรุงเทพมหานคร)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 4.12 รายงานเอกสารของแบบแจ้งวันที่ก่อสร้างอาคารเสร็จสมบูรณ์ในเขตกรุงเทพฯ

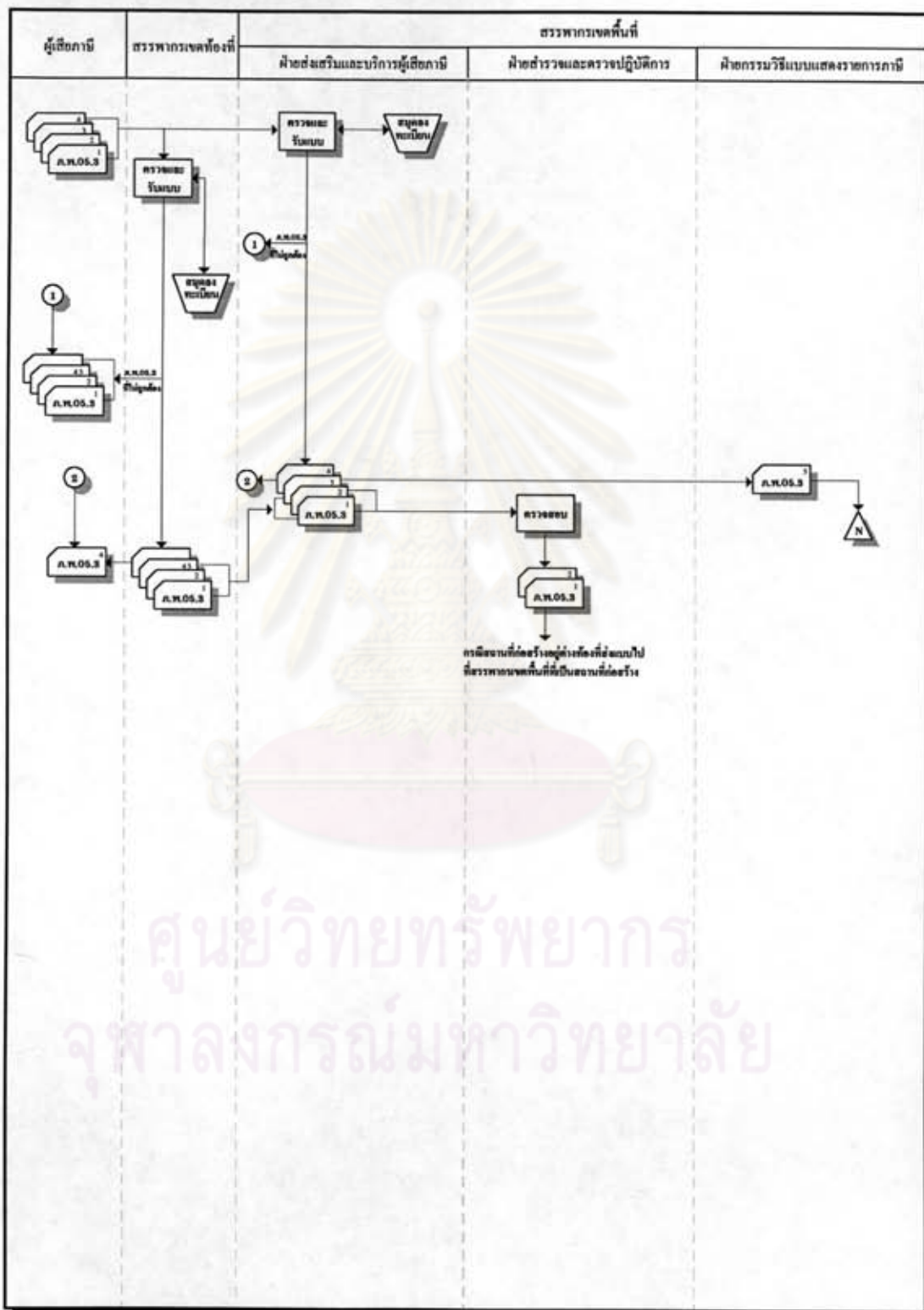
รายงานเอกสาร : ม.ท.05.2 แบบแจ้งรายการประมาณการค่าใช้จ่ายที่อาคาร (ในจังหวัดอื่น)

ศูนย์วิทยพัธพยากร
จุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย

รูปที่ 4.13 รายงานเอกสารของแบบแจ้งวันที่ก่อสร้างอาคารเสร็จสมบูรณ์ในจังหวัดอื่น

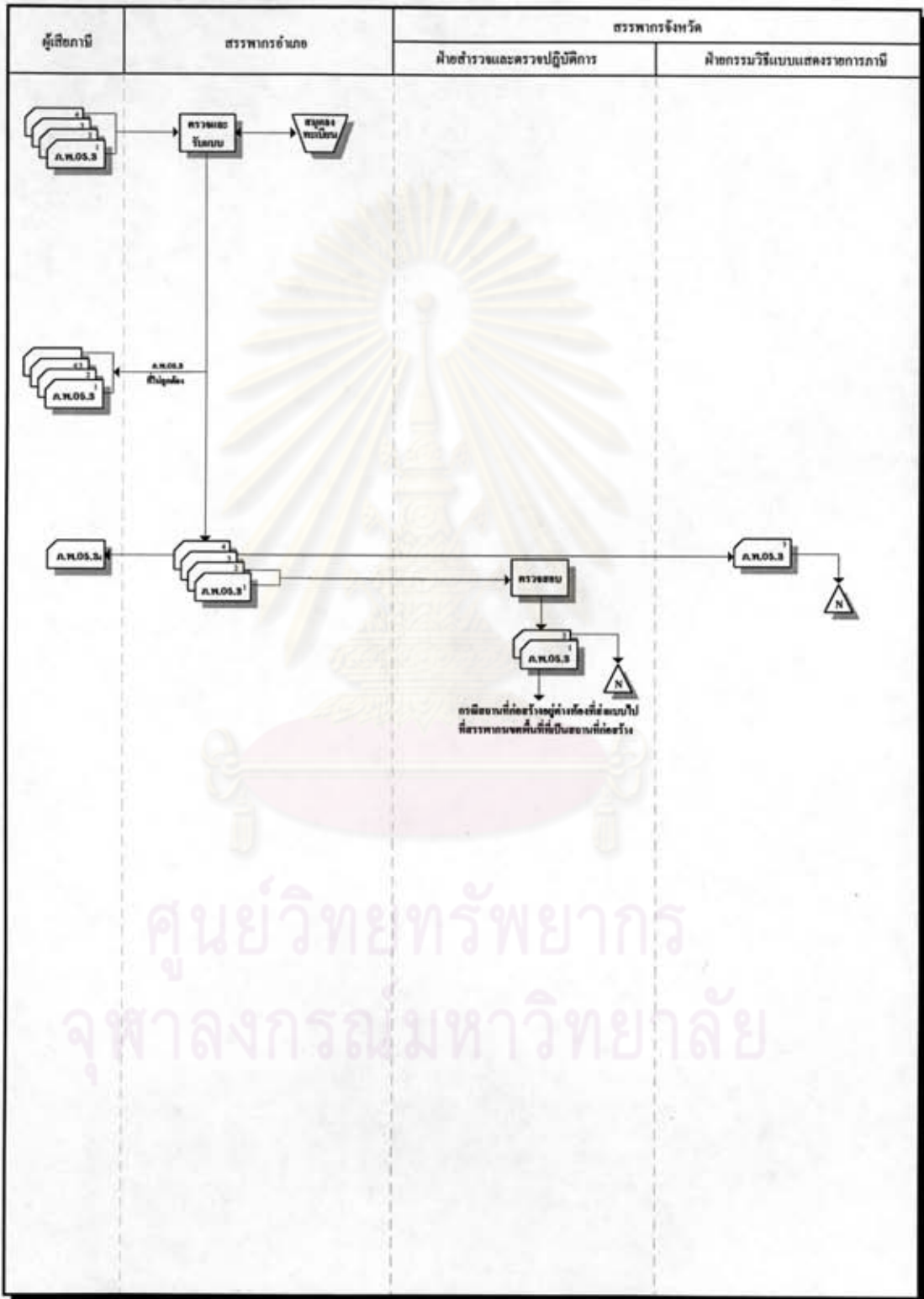
สายงานเอกสาร : ก.พ.05.3 แบบแจ้งรายการประมาณการค่าใช้จ่ายที่ก่อการ (เขตกรุงเทพมหานคร)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 4.14 สายงานเอกสารของแบบแจ้งรายการเริ่มใช้อาคารในเขตกรุงเทพฯ

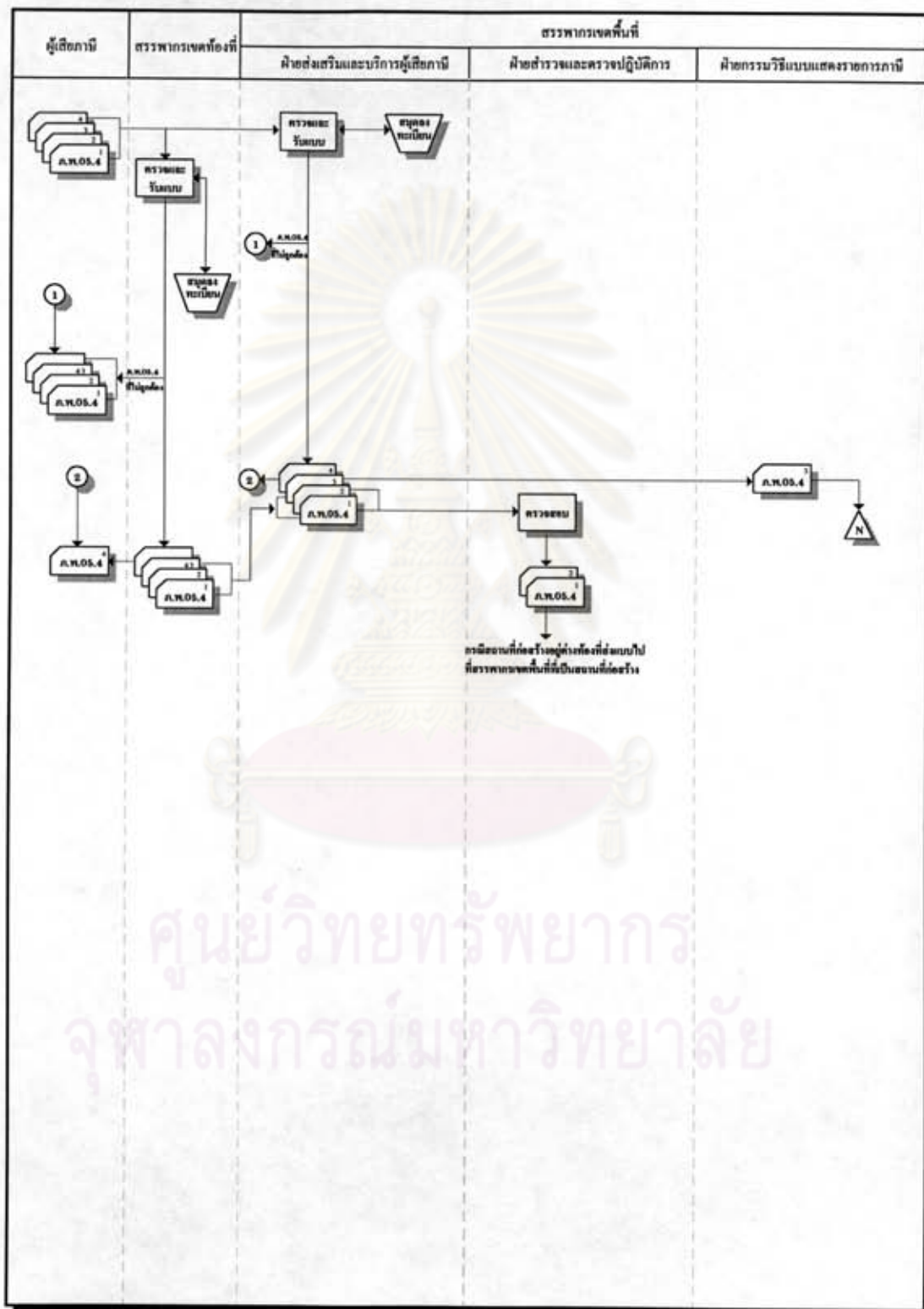
สายงานเอกสาร : อ.ร.05.3 แบบแจ้งรายการประมาณการค่าใช้จ่ายที่อาคาร (ในจังหวัดอื่น)

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

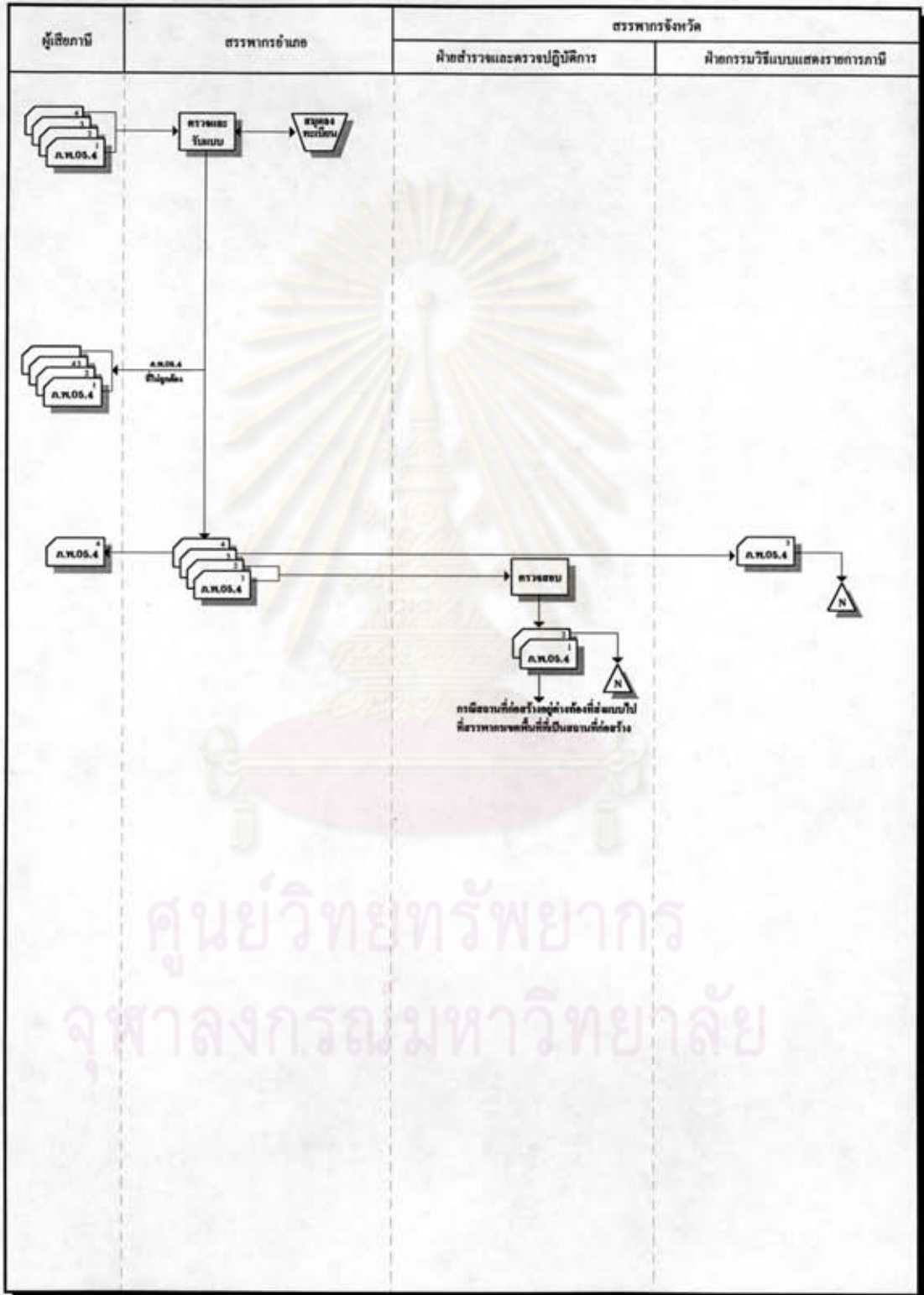
รูปที่ 4.15 สายงานเอกสารของแบบแจ้งรายการเริ่มใช้อาคารในจังหวัดอื่น

รายงานเอกสาร : ส.ท.05.4 แบบแจ้งรายการประมวลผลการใช้พื้นที่อาคาร (เขตกรุงเทพมหานคร)

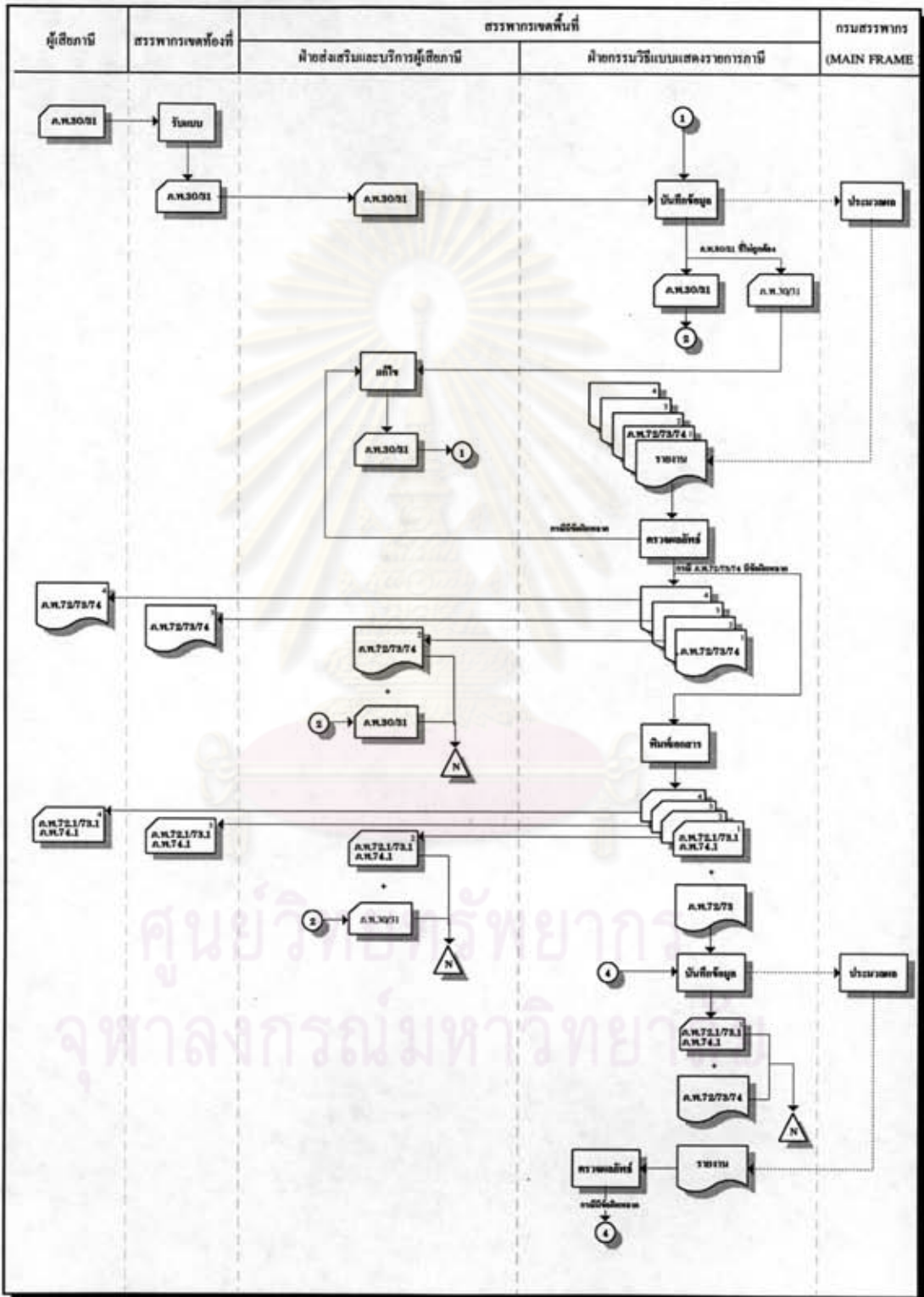
รูปที่ 4.16 สายงานเอกสารของแบบแจ้งรายการเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารในเขตกรุงเทพฯ

สายงานเอกสาร : อ.ท.05.4 แบบแจ้งรายการประมาณการค่าใช้จ่ายที่อาคาร (เป็นจังหวัดอื่น)

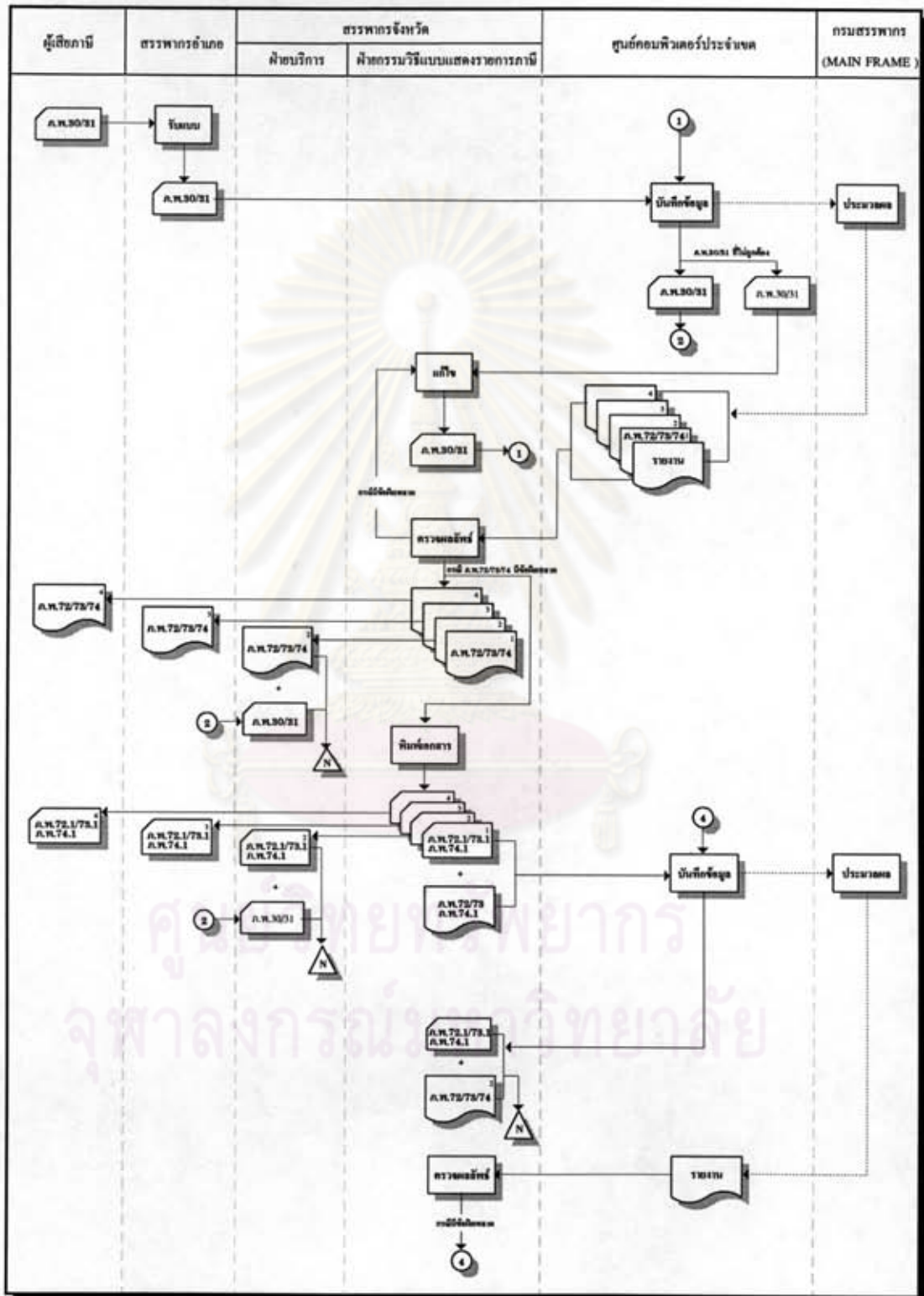
รูปที่ 4.17 สายงานเอกสารของแบบแจ้งรายการเปลี่ยนแปลงการใช้อาคารในจังหวัดอื่น

รายงานเอกสาร : ก.พ.30/31 แบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%/1.5% (เขตกรุงเทพฯ)

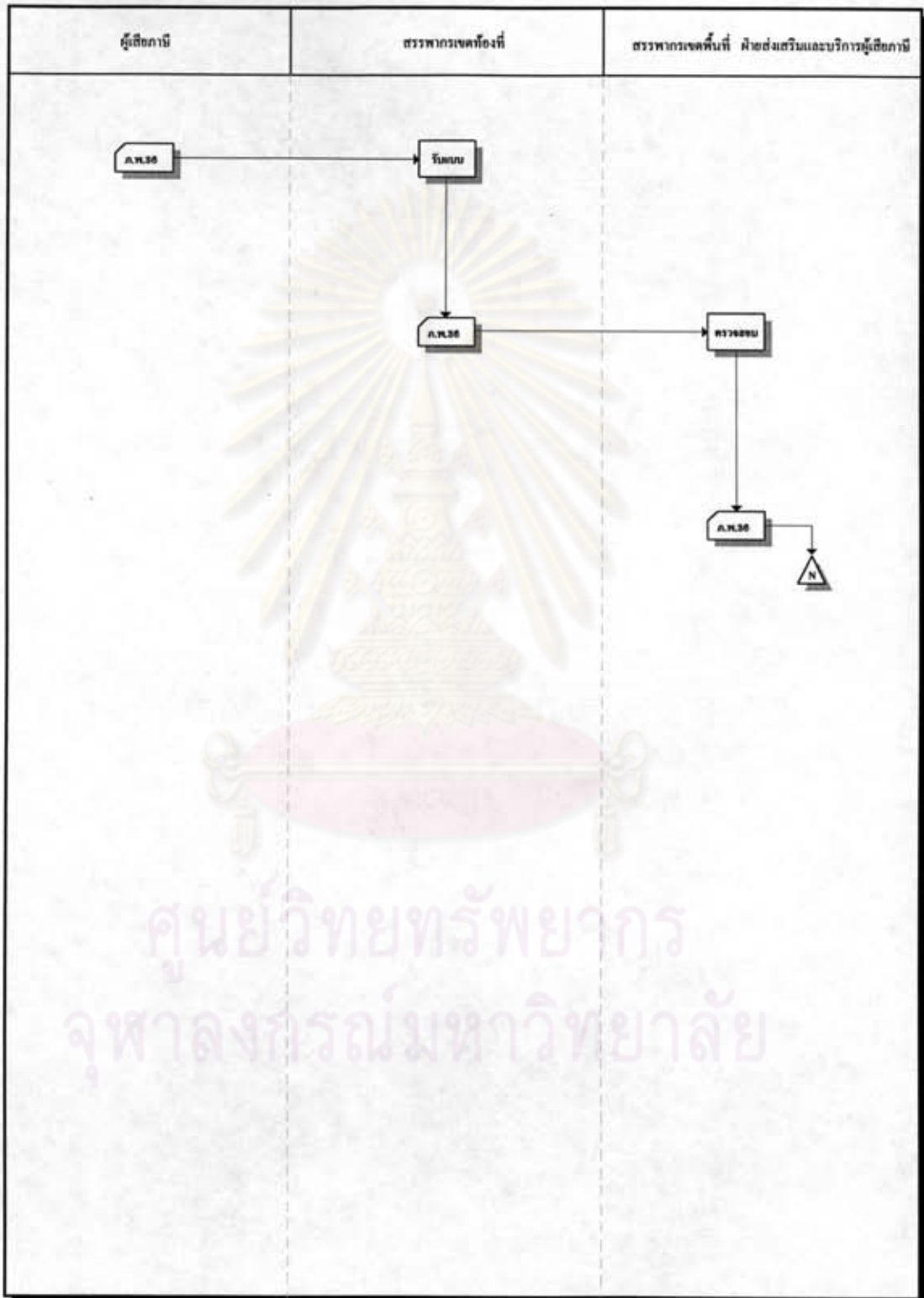
รูปที่ 4.18 รายงานเอกสารของแบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่มในเขตกรุงเทพฯ

รายงานเอกสาร : ส.ท.30/31 แบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่ม 7%/1.5% (ในจังหวัดอื่น)

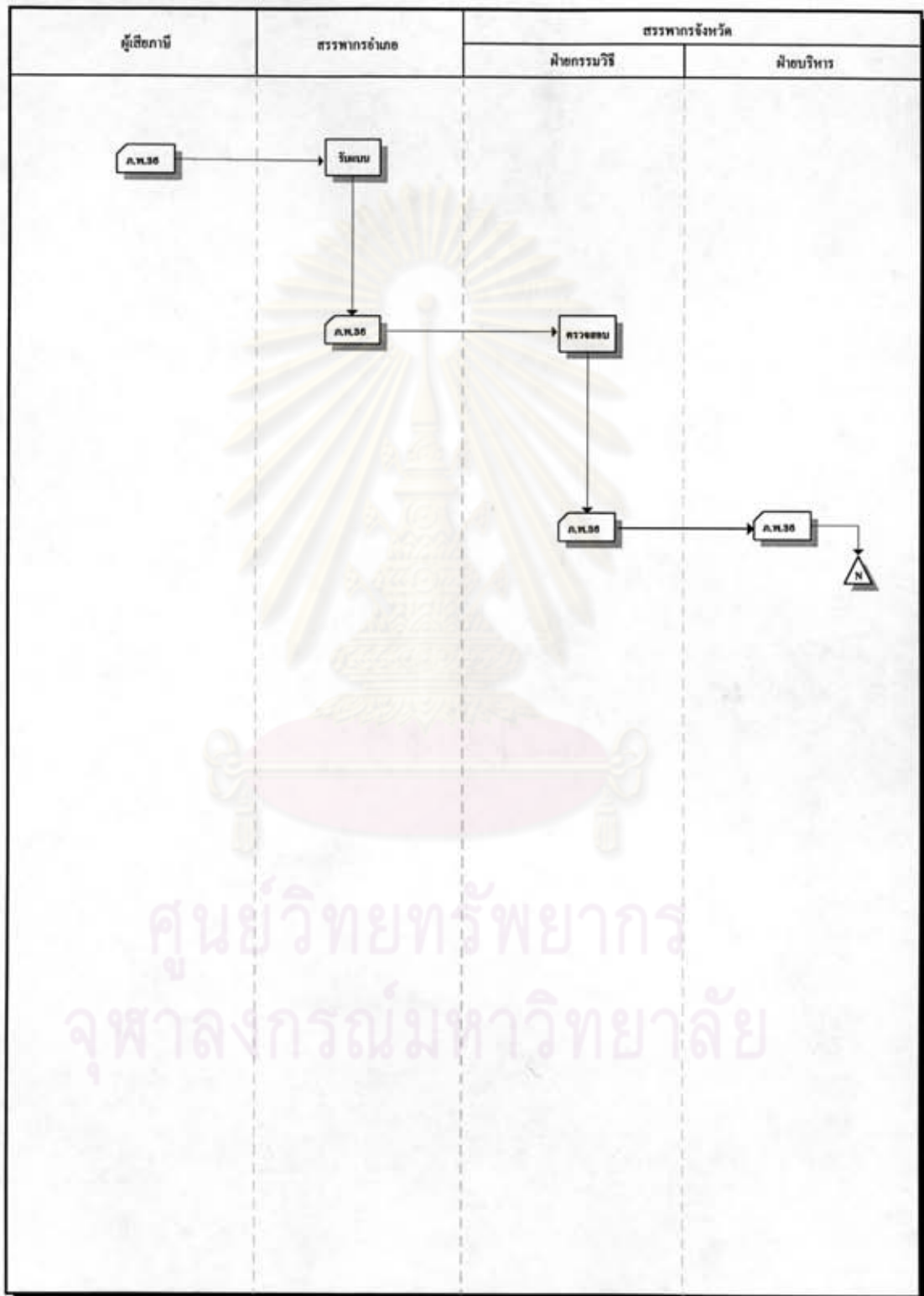
รูปที่ 4.19 สายงานเอกสารของแบบแสดงรายการภาษีมูลค่าเพิ่มในจังหวัดอื่น

รายงานเอกสาร : ส.ท.36 แบบนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่ม (เขตกรุงเทพฯ)

รูปที่ 4.20 รายงานเอกสารของแบบนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่มในเขตกรุงเทพฯ

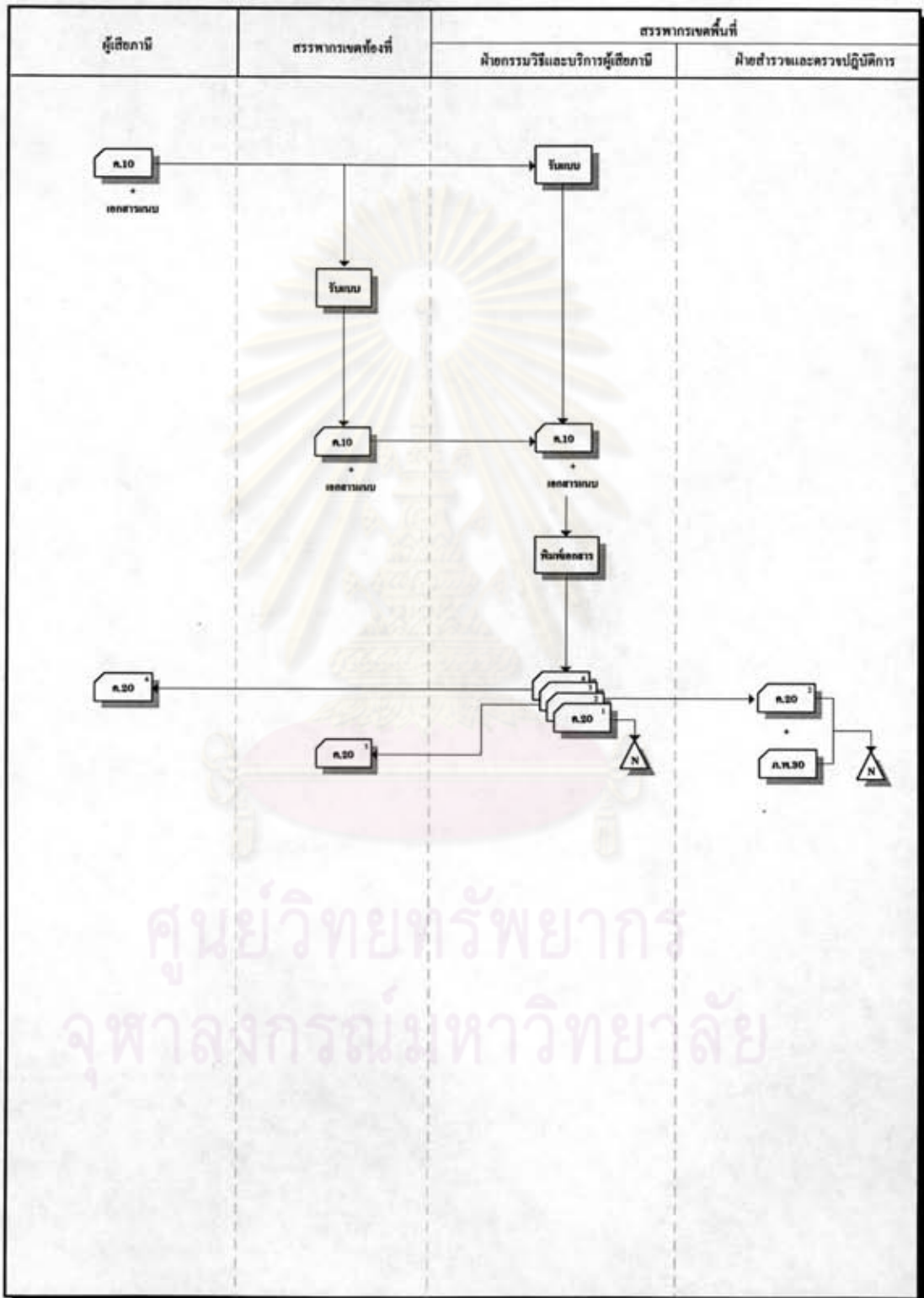
รายงานเอกสาร : ส.ท.36 แบบนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่ม (ในจังหวัดอื่น)

รูปที่ 4.21 รายงานเอกสารของแบบนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่มในจังหวัดอื่น

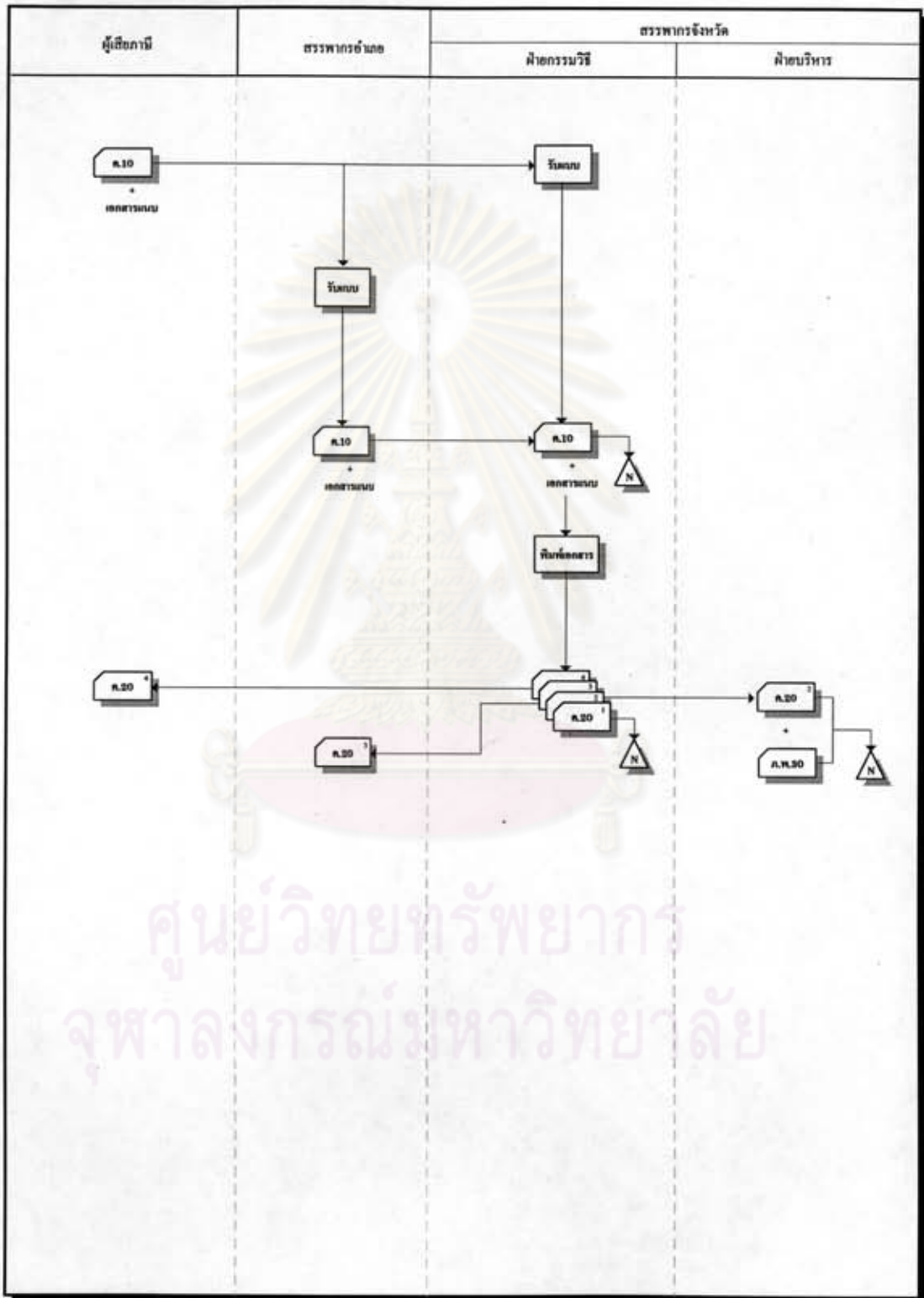
สายงานเอกสาร : ก.10 กิ่ง ร้องขอคืนเงินภาษีอากร (เขตกรุงเทพมหานคร)

ศูนย์วิทยพัธพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 4.22 สายงานเอกสารของแบบคำร้องขอคืนเงินภาษีอากรในเขตกรุงเทพฯ

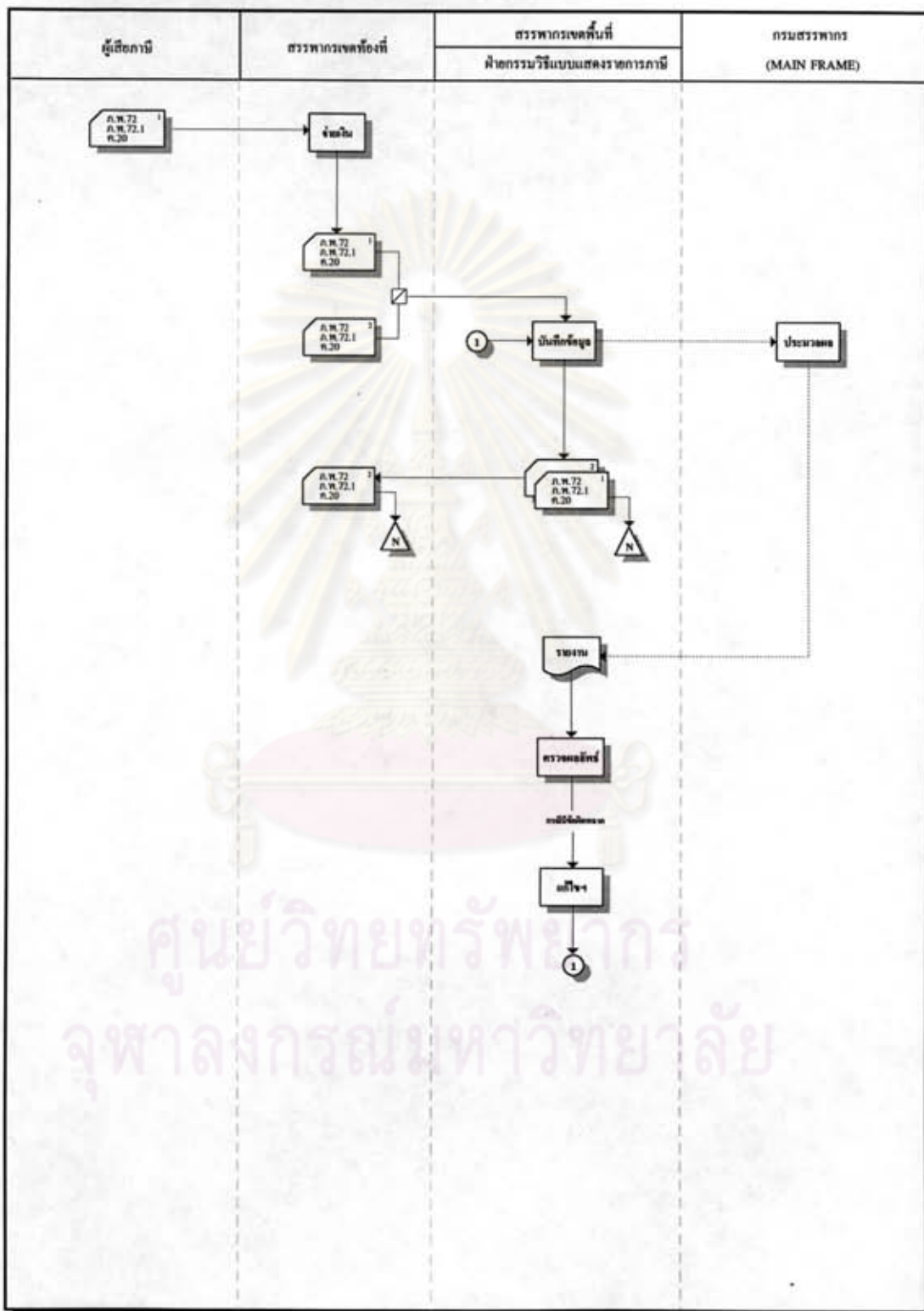
รายงานเอกสาร : ก.10 กู้หรือขอคืนเงินภาษีอากร (ในจังหวัดอื่น)

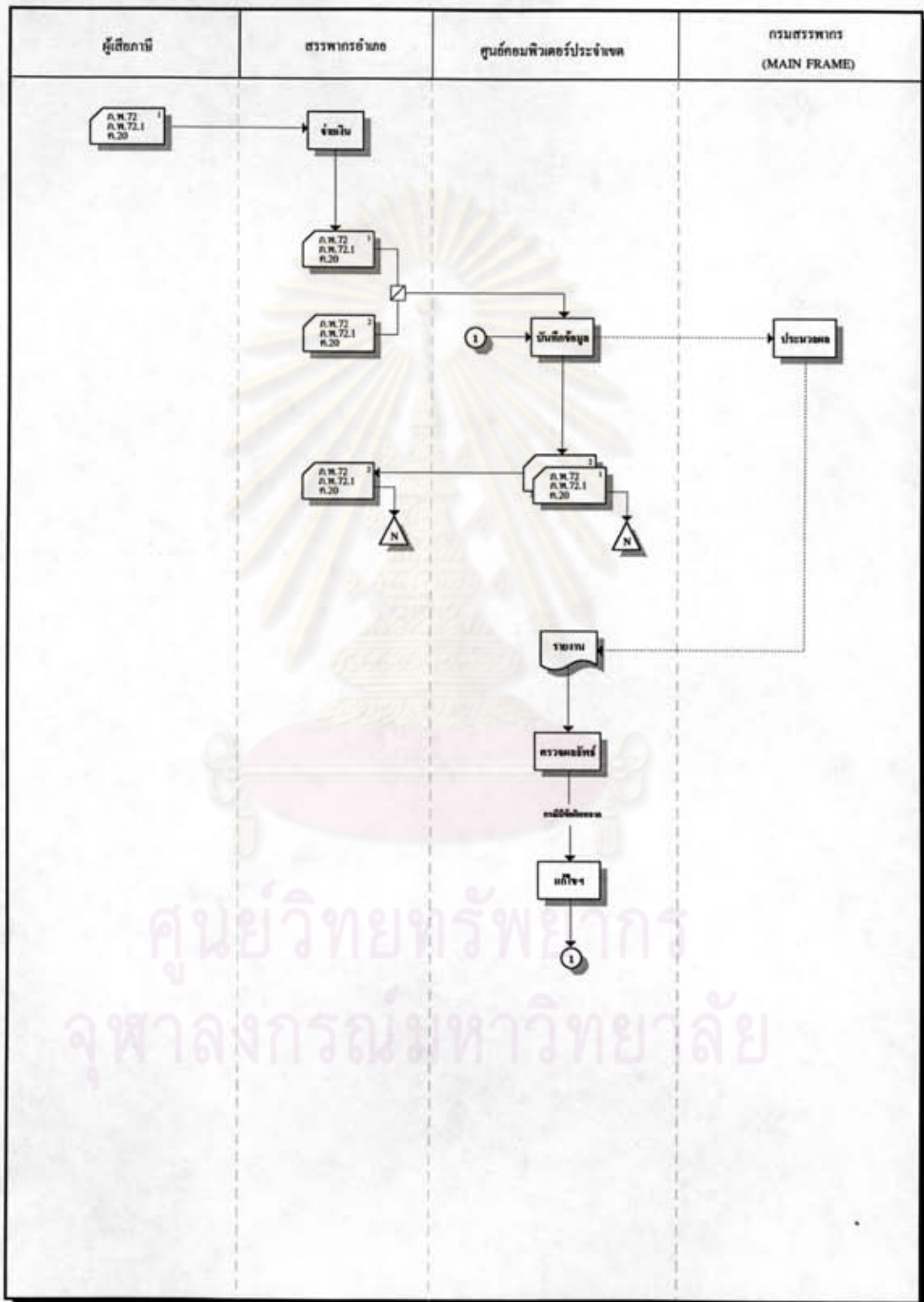
ศูนย์วิทยพัชการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รูปที่ 4.23 รายงานเอกสารของแบบคำร้องขอคืนเงินภาษีอากรในจังหวัดอื่น

รายงานเอกสาร : ก.พ.72/ก.พ.72.1/ค.20 หนังสือแจ้งมติเงินภาษีอากร (เขตกรุงเทพมหานคร)

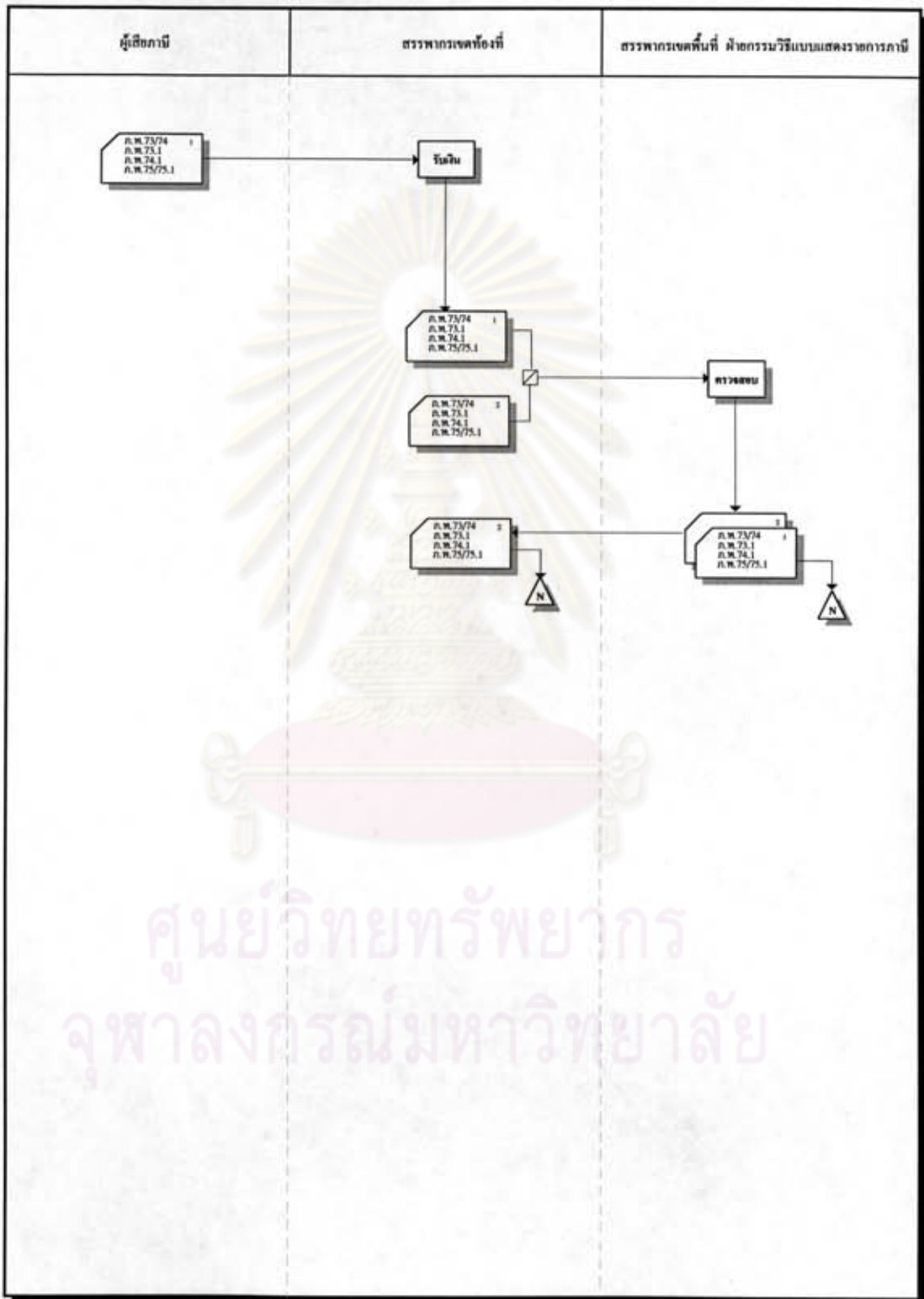

รายงานเอกสาร : ก.พ.72/ก.พ.72.1/ก.20 หนังสือแจ้งถิ่นเงินภาษีอากร (ในจังหวัดอื่น)

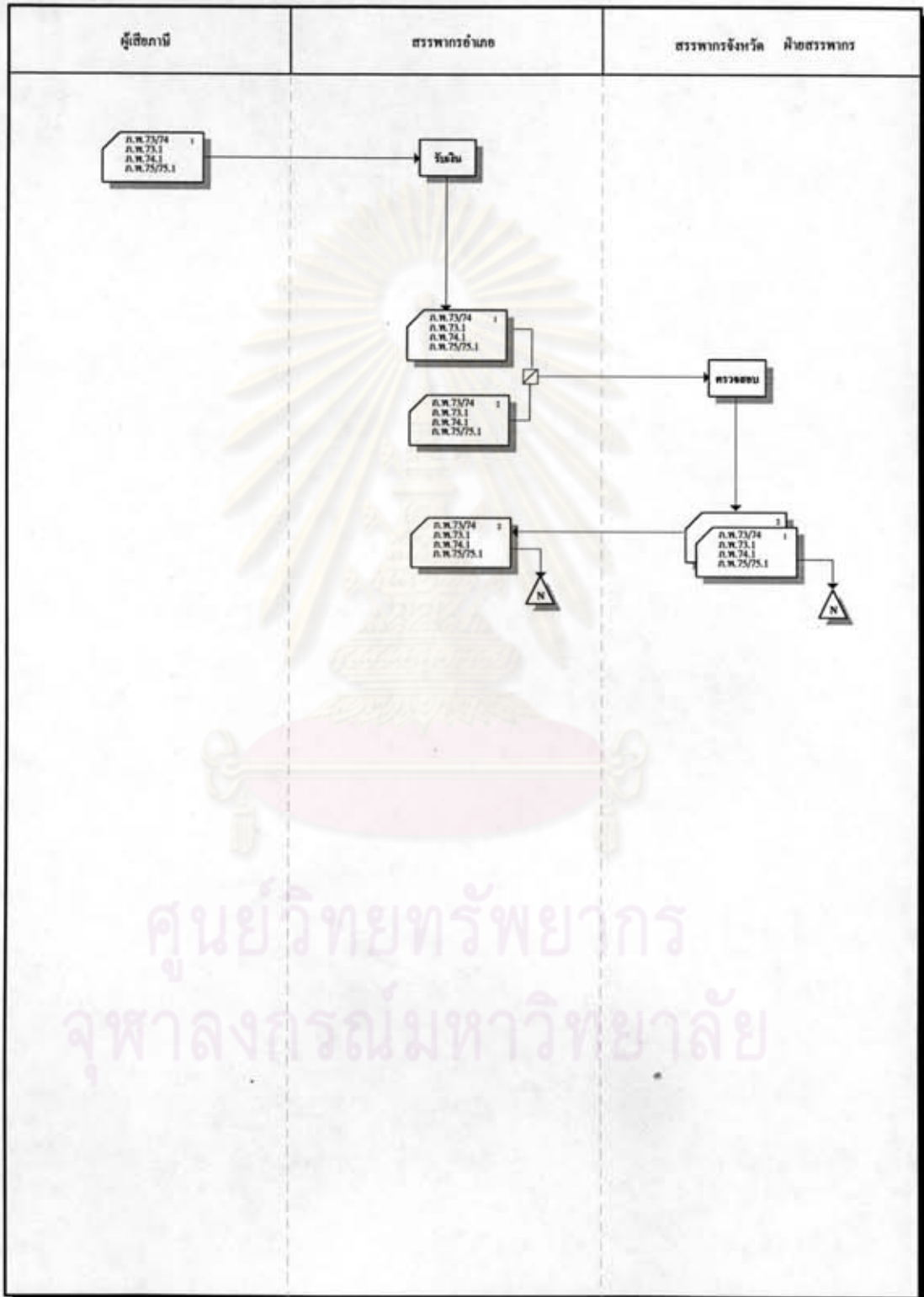
รูปที่ 4.25 รายงานเอกสารของแบบแจ้งคืนเงินภาษีมูลค่าเพิ่มในจังหวัดอื่น

รายงานเอกสาร : อ.พ.73/อ.พ.73.1/อ.พ.74/อ.พ.74.1/อ.พ.75/อ.พ.75.1 หนังสือแจ้งการประเมินภาษีมูลค่าเพิ่ม (เขตกรุงเทพฯ)

รูปที่ 4.26 รายงานเอกสารของแบบแจ้งประเมินภาษีมูลค่าเพิ่มในเขตกรุงเทพฯ

รายงานเอกสาร : อ.พ.73/อ.พ.73.1/อ.พ.74/อ.พ.74.1/อ.พ.75/อ.พ.75.1 เพื่อดำเนินการประเมินภาษีมูลค่าเพิ่ม (ในจังหวัดอื่น)

รูปที่ 4.27 รายงานเอกสารของแบบแจ้งประเมินภาษีมูลค่าเพิ่มในจังหวัดอื่น